

UNIVERSITEIT TWENTE.

Acceptatie voor een toekomstvisie?

Een onderzoek naar de acceptatie van raadsleden voor de
toekomstvisie MijnBorne2030 in de gemeente Borne

Robert Starke (s0196398)
Ter afronding van de bachelor Bestuurskunde
Universiteit Twente

Eerste begeleider: prof. dr. S.A.H. Denters
Tweede begeleider: dr. H.G. van der Kaap
Augustus 2013

Samenvatting

Deze scriptie onderzoekt de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030. Met het project MijnBorne2030 is in 2011 de toekomstvisie van de gemeente Borne via een interactief beleidstraject herijkt. Interactief beleid wordt gebruikt om de betrokkenheid van burgers en belanghebbenden te vergroten, en de kloof tussen bestuur en bestuurden (enigszins) te dichten. In dit project konden de burgers van Borne in een burgerraadpleging hun voorkeur uitspreken voor het toekomstscenario van hun voorkeur. De uitkomst van de toekomstvisie wordt door de gemeenteraad van Borne gebruikt om het gemeentebestuur te sturen. Voorafgaand aan het project MijnBorne2030 heeft de gemeenteraad van Borne al de intentie uitgesproken om de uitkomst van de burgerraadpleging zonder wijzigingen over te nemen. Echter, de totstandkoming en inhoud van de toekomstvisie MijnBorne2030 werd grotendeels overgelaten aan de burgers en maatschappelijke organisaties van Borne. Hoewel de gemeenteraad vooraf de intentie heeft uitgesproken om zich te binden aan de uitkomst, is het de vraag in hoeverre de raadsleden de uitkomst van het project MijnBorne2030 accepteren. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe groot is de inhoudelijke en procesacceptatie voor de toekomstvisie MijnBorne2030 onder raadsleden van de gemeente Borne, en welke rol spelen rolopvattingen en rolgedrag van de raadsleden van Borne?

In het theoretisch model worden twee effecten beschreven voor de acceptatie van de raadsleden voor MijnBorne2030. In de eerste plaats is dat het directe effect, die de opvattingen over politieke representatie (rolopvatting) van de raadsleden van Borne gebruikt om de acceptatie van het project MijnBorne2030 te verklaren. In de tweede plaats is dat het indirecte effect, dat onderzoekt welke relatie er bestaat tussen representatie en achterbancommunicatie (rolgedrag) en in hoeverre de achterbancommunicatie van invloed is op de acceptatie van het project MijnBorne2030. Aan de hand van theoretische model, zijn zes hypothesen geformuleerd.

Voor dit onderzoek zijn alle raadsleden van Borne uitgenodigd om deel te nemen aan een web enquête. De voornaamste bevindingen van dit onderzoek zijn dat de raadsleden van Borne het project MijnBorne2030 inhoudelijk waarderen met het rapportcijfer 7.75, en de procesacceptatie door de raadsleden van Borne gemiddeld wordt gewaardeerd met een 7.83. Indien er een onderscheid wordt gemaakt naar opvattingen over politieke representatie (rolopvatting) en feitelijke achterbancommunicatie (rolgedrag), ontstaan er verschillen in de gemiddelden voor de rapportcijfers voor MijnBorne2030.

Uit dit onderzoek blijkt dat wat betreft de inhoudelijke acceptatie van het project MijnBorne2003 de rolopvatting over de stijl van representatie en de focus van representatie van de raadsleden van Borne als verklarende factor kan dienen; een raadslid die zichzelf beschouwt als delegate, maar ook een focus op het partijsegment verklaren een hogere mate van inhoudelijke acceptatie. Ook een hogere feitelijke achterbancommunicatie met de raadsleden vanuit de samenlevingscontacten en de partijcontacten hangen samen met de inhoudelijke acceptatie van MijnBorne2030. Daarnaast blijkt dat de procesacceptatie samenhangt met een hogere feitelijke achterbancommunicatie met de samenlevingscontacten.

Voorwoord

Deze scriptie is geschreven te afronding van mijn bachelor Bestuurskunde aan de Universiteit Twente. Het onderzoek richt zich op de acceptatie van de raadsleden van de gemeente Borne voor het interactieve beleidstraject MijnBorne2030, die een hernieuwing van de toekomstvisie van de gemeente Borne moest bewerkstelligen. Bij de keuze voor een bachelor onderzoek, kwam het project MijnBorne2030 van de gemeente Borne snel in beeld. Tijdens mijn studie Bestuurskunde heb ik mij meer en meer geïnteresseerd in problemen rondom democratische legitimiteit. Initiatieven als het project MijnBorne2030 zijn wat mij betreft zeer interessant als middel om de democratische legitimiteit te vergroten. Daarnaast is mijn interesse in decentrale bestuurslagen gestegen, omdat juist de gemeentelijke bestuurslaag geschikt lijkt voor het uitvoeren van initiatieven voor democratische vernieuwing. Met dit onderzoek komen die twee invalshoeken samen, waarmee het wat mij betreft tot de interessantere bestuurskundige vraagstukken behoort

Met het afronden van deze scriptie, komt een einde aan een enerverende project. Ik kijk terug op een leerzaam traject van totstandkoming. Het afronden van deze scriptie is niet een prestatie van mij alleen. Deze scriptie heeft niet tot stand kunnen komen zonder de intensieve begeleiding van prof.dr. Bas Denters en dr. Harry van der Kaap. Hun positieve kritische begeleiding, geduld en inzet hebben mij zeer goed geholpen bij het afronden van mijn onderzoek. Ook wil ik de raadsleden van Borne bedanken voor hun bijdrage aan het onderzoek. Ten slotte wil ik Bob Mangelsdorf en Stijn Uitdewilligen bedanken, die tijdens het schrijven van mijn onderzoek mij goed hebben geholpen met hun reflecties op het uitvoeren van het onderzoek.

Robert Starke

18-08-2013

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Voorwoord	3
1. Inleiding en introductie	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Doelstelling en relevantie.....	7
1.3 Onderzoeksvragen.....	7
2. Theoretische concepten.....	9
2.1 Interactief bestuur.....	9
2.1.1 Het concept ‘interactief bestuur’.....	9
2.1.2 Interactief bestuur in de praktijk	10
2.1.3 Relatie tussen burger, gemeenteraadslid en beleid in interactief bestuur	10
2.2 Acceptatie.....	12
2.2.1 Het concept acceptatie.....	12
2.3 Het verklarende model door politieke representatie	14
2.3.1 Normatieve democratietheorieën.....	14
2.3.2 Concept representatie	15
2.3.3 Focus van representatie.....	16
2.3.4 Stijl van representatie.....	16
2.4 Onderzoeksmodel naar rolopvatting, communicatie en acceptatie.....	18
3. Methodologie	21
3.1 Onderzoeksstrategie.	21
3.2 Dataverzameling.....	22
3.2.1 Survey onderzoek	22
3.3 Operationalisatie.....	23
Proces- en inhoudelijke acceptatie	23
Rolopvatting	23
3.4 Respons van het onderzoek	26
3.5 Respondenten	26
3.6 Data-analyse.....	27
4. Resultaten.....	29
4.1 Inhoudelijke en procesacceptatie MijnBorne2030	29
4.2 Rolopvattingen van de raadsleden van Borne	30
4.3 Achterbancommunicatie van de raadsleden van Borne	32

4.4	In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de opvatting over politieke representatie van raadsleden en de communicatie met de achterban?	35
4.4.1	Acceptatie verklaard door de opvatting over de stijl van representatie ?	35
4.4.2	Acceptatie verklaard door de opvatting over de focus van representatie ?	36
4.4.3	Acceptatie verklaard door de feitelijke de communicatie met de achterban ?	37
5.	Conclusie	40
	Discussie	42
	Literatuurlijst:	44
	Bijlage 1: MijnBorne2030 Projectvoorstel	46
	Bijlage 2: Enquête draagvlak raadsleden MijnBorne2030	49
	Bijlage 3: Uitgebreide statistische analyses	58

1. Inleiding en introductie

Het openbaar bestuur zoekt al sinds de jaren '60 van de vorige eeuw naar methoden om burgers meer te betrekken bij de vorming van beleid. Vanaf de jaren '90 wordt het gebruik van interactief bestuur door gemeenten steeds gangbaarder (Cornips, 2008). Burgers worden betrokken bij de vorming van beleid, bijvoorbeeld inzake ruimtelijke ordening of de toekomstvisie. Het gebruik van toekomstvisies is binnen gemeenten een gemeengoed; vrijwel elke gemeente werkt met zo'n document waarin één of meer scenario's voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente worden ontwikkeld. Toekomstvisies worden door organisaties gebruikt om een koers uit te stippelen voor de middellange termijn, en binnen gemeenten worden ze gebruikt om het gemeentebestuur te sturen (Gemeente Borne, 2010).

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad van de Gemeente Borne, een gemeente met ruim 21.000 inwoners in Twente, heeft in 2011 met behulp van een interactief bestuurstraject haar toekomstvisie herijkt. De tot dan toe gehanteerde 'Visie Borne' uit 2001 was niet meer toereikend, omdat een deel van deze Visie Borne gerealiseerd was. Daarnaast zorgden veranderingen om Borne heen dat de Visie niet meer van zijn tijd was (Gemeente Borne, 2010). Het nieuwe project, genaamd MijnBorne2030, is gestart in juni 2010. De Gemeente Borne (2010, p.1) beschrijft in haar projectvoorstel het doel als:

“In samenwerking met maatschappelijke partners organiseren van een proces dat leidt tot een herijkte visie op Borne in 2030. De scope van de visie is 2030 met als tussenstap een visie op Borne in 2020.”

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van het projectvoorstel de positie van maatschappelijke partners onderstreept. Maatschappelijke partners werden uitgenodigd om zitting te nemen in een regiegroep, om zo tot een breed gedragen projectvoorstel te komen. Eenentwintig verschillende maatschappelijke organisaties uit Borne namen zitting in deze groep. De stuurgroep heeft vier verschillende scenario's voor de toekomstvisie opgesteld (Gemeente Borne, 2010). In de burgerraadpleging konden alle Borenaren van 15 jaar en ouder hun voorkeur uitspreken. Er kon gestemd worden via internet, via een stembiljet in stembussen op diverse plaatsen in het dorp of via een stembiljet per post. Uiteindelijk kende MijnBorne2030 een opkomstpercentage van 23,3 procent. Daarmee hebben 4038 kiesgerechtigden deelgenomen aan de burgerraadpleging. Op het stembiljet konden de burgers een voorkeur uitspreken voor het toekomstscenario van hun eerste voorkeur én hun toekomstscenario van hun tweede voorkeur. Na toepassing van de regel van Hare, is met 1928 stemmen het scenario 'Dynamische Dorpen' verkozen (Denters & Klok, 2012b). Over de taken van de regiegroep schrijft de Gemeente Borne (2010):

“De regiegroep is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het proces en creëert randvoorwaarden om het proces zo optimaal mogelijk vorm te geven. De randvoorwaarden voor het proces die de gemeenteraad heeft gesteld zijn hierbij uitgangspunt. De regiegroep is verantwoordelijk voor een door de gemeenschap gedragen Toekomstvisie. De regiegroep staat voor het belang van Borne en integreert deelbelangen vanuit verschillende thema's.”

De hoeveelheid taken die de regiegroep toebedeeld krijgt, gaat ten koste van de invloed die de gemeenteraad in dit proces heeft. De raad heeft als initiatiefnemer van het project de

randvoorwaarden van het project vastgesteld. Tijdens de uitvoering van het project was de raad verantwoordelijk voor de voortgang van het proces. Ten slotte heeft de raad de door de burgers gekozen Toekomstvisie vastgesteld namens de gemeente Borne. Meer informatie over taakverdeling is te vinden in bijlage 1.

Voorafgaand aan het project heeft de raad al de intentie uitgesproken om de uitkomst van de burgerraadpleging over te nemen. En hoewel de raad de totstandkoming en inhoud van de toekomstvisie over laat aan haar burgers en maatschappelijke organisaties, wordt die toekomstvisie door de gemeenteraad gebruikt om het gemeentebestuur te sturen. Het vermoeden bestaat dat interactief bestuur leidt tot een verhoging van legitimiteit en draagvlak van het te voeren beleid onder burgers (Michels, 2011). Hoewel de gemeenteraad vooraf de intentie heeft uitgesproken om zich te binden aan de uitkomst, is het de vraag in hoeverre de raadsleden de uitkomst van het project MijnBorne2030 accepteren. Dat is tevens het centrale thema van dit onderzoek.

1.2 Doelstelling en relevantie

Dit onderzoek zal het draagvlak van de raadsleden van Borne voor het interactieve bestuurstraject MijnBorne 2030 inventariseren. Draagvlak is de som van de mate van acceptatie van het beleid van de raadsleden. Acceptatie wordt daarbij gesplitst naar acceptatie voor het totstandkomingsproces van het project MijnBorne 2030 en de acceptatie voor de inhoud van de toekomstvisie. Het onderzoeken van de twee vormen van acceptatie is belangrijk omdat uit voorgaande studies is gebleken dat het verloop van het interactieve beleidsproces belangrijk is voor de algehele acceptatie (Boedeltje, 2008; De Graaf, 2008). Daarbij wordt in dit onderzoek ingegaan op verklarende factoren voor de mate van acceptatie.

Bestaand onderzoek naar interactief beleid richt zich op belanghebbenden en interactief bestuur, waarbij voornamelijk burgers subject van onderzoek zijn (bijvoorbeeld Boedeltje, 2008; De Graaf, 2008). Dit onderzoek beoogt onder meer om de uit die onderzoeken voortkomende theorieën, toe te passen op de gemeenteraad van Borne. Daarnaast wordt beoogt om een bijdrage te leveren aan de kennis over de beoordeling van raadsleden over interactief bestuur. Ook is het onderzoek een onderdeel van een groter onderzoek, de evaluatie van het project MijnBorne2030. Naast deze wetenschappelijke bijdrage, draagt het onderzoek bij aan het onderlinge begrip en kennis van de raadsleden van Borne voor toekomstige interactieve bestuurstrajecten. Daarmee kan dit onderzoek bijdragen aan een verbetering van de werking van de Bornse gemeenteraad, en die van andere gemeenteraden.

1.3 Onderzoeksvragen

Op basis van deze doelstelling, kan de volgende hoofdvraag voor dit onderzoek worden gedefinieerd:

Hoe groot is de inhoudelijke en procesacceptatie voor de toekomstvisie MijnBorne2030 onder raadsleden van de gemeente Borne, en welke rol spelen rolopvattingen en rolgedrag van de raadsleden van Borne?

Om de beantwoording van de hoofdvraag te bevorderen, wordt de hoofdvraag gesplitst in een viertal deelvragen. Het in de hoofdvraag genoemde concept acceptatie wordt gebruikt om de beoordeling van de raadsleden te duiden, en wordt gesplitst naar inhoudelijke en procesacceptatie. De rolopvattingen en het rolgedrag, zoals beschreven in de hoofdvraag, worden onderzocht aan de hand van het concept representatie. Representatie gaat over de relatie tussen kiezers en gekozenen (Pitkin, 1967). In dit onderzoek zijn 'de gekozenen' de raadsleden van Borne. Verondersteld wordt dat de

manier waarop raadsleden aankijken tegen de relatie tussen kiezers en gekozenen (de rolopvatting) en de manier waarop aan die relatie inhoud gegeven wordt (het rolgedrag) van invloed is op hun acceptatie van MijnBorne2030. De rolopvatting over representatie heeft te maken met de wijze waarop raadsleden de inwoners van Borne vertegenwoordigen, en wel de stijl van representatie en de focus van representatie. Het rolgedrag van de raadsleden van Borne heeft te maken met de wijze waarom de communicatie met de achterban werd onderhouden.

De deelvragen die hieruit voortkomen, luiden dus als volgt:

- 1. Welke opvatting over politieke representatie hebben de raadsleden van Borne?**
- 2. Hoe frequent was de communicatie van raadsleden van Borne met hun achterban tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie MijnBorne2030?**
- 3. Wat is de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030?**
- 4. In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de opvatting over politieke representatie van raadsleden en de communicatie met de achterban?**

2. Theoretische concepten

Als initiatiefnemer van het project MijnBorne2030 heeft de gemeenteraad van Borne voorafgaand aan het project al de intentie uitgesproken om de uitkomst van het interactieve bestuurstraject rechtstreeks over te nemen. Met die kennis worden in dit hoofdstuk drie relevante theoretische concepten uitgewerkt, namelijk interactief bestuur, acceptatie en representatie. Gestart wordt met een uitwerking van het concept ‘interactief bestuur’, wat bijdraagt aan de samenhang van de gebruikte theoretische concepten. In paragraaf twee wordt stilgestaan bij de acceptatie van raadsleden voor de uitkomst van het project MijnBorne2030. Verondersteld wordt dat de intentieverklaring van de raadsleden voorafgaand aan het project, gevolgen heeft voor de acceptatie van het proces en van de uitkomst van MijnBorne2030. Ten slotte wordt het concept representatie gebruikt om het model van verklarende factoren te beschrijven.

2.1 Interactief bestuur

Het gebruik van ‘interactief bestuur’ is vandaag de dag behoorlijk ingeburgerd (Pröpper en Steenbeek, 2009). Ook het project MijnBorne2030 is een vorm van interactief bestuur. Zowel burgers als bestuurders raken steeds meer bekend met het fenomeen, en er wordt op verschillende niveaus en binnen verschillende soorten organisaties gebruik gemaakt van interactief bestuur.

Algemeen wordt aangenomen dat interactief bestuur bijdraagt aan de kwaliteit van de democratie (Michels, 2011). Echter, Pröpper en Steenbeek (2009) tekenen aan dat de inzet van het instrument interactief bestuur niet noodzakelijkerwijs leidt tot een verbetering van de kwaliteit van de democratie, maar dat het afhangt van de situatie. Het verbeteren van de democratie kan worden gezien als één van de motieven van interactief bestuur. In deze paragraaf wordt het concept *interactief bestuur* uiteengezet en wordt ingegaan op de verhouding tussen burgers, raadsleden en beleid.

2.1.1 Het concept ‘interactief bestuur’

Interactief bestuur kan worden beschouwd als een verzamelnaam voor verschillende fenomenen die min of meer dezelfde betekenis hebben. Zo spreekt Edelenbos (2000) over interactief beleid en Pröpper en Steenbeek (2009) over interactieve besluitvorming. Hoewel er tussen deze concepten enkele nuanceverschillen zijn, hebben ze dezelfde motieven (De Graaf, 2007).

De Graaf (2007, p.1) beschrijft interactief bestuur als:

“de toenadering van overheden om samen met partijen uit de samenleving beleid te ontwikkelen die het beleidsprobleem delen of een bijdrage leveren aan de oplossing van het probleem”

Zijn definitie sluit daarbij aan bij die van Pröpper en Steenbeek (2009). De toenadering vindt plaats in een zo vroeg mogelijk stadium. De Graaf identificeert burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden als de partijen uit de samenleving. De definitie impliceert dat de partijen ook wat te beïnvloeden moeten hebben. Doel van het interactief bestuur is het creëren van draagvlak of het verminderen van weerstand bij partijen uit de samenleving.

Edelenbos (2000) spreekt in zijn proefschrift over interactieve beleidsvorming als:

“het vroegtijdig betrekken van burgers en andere belanghebbenden bij de vorming van beleid, waarbij in openheid en op basis van gelijkwaardigheid en

onderling debat problemen in kaart worden gebracht en oplossingen worden verkend die van invloed zijn op het uiteindelijke politieke besluit” (2000:39).

Daarbij onderscheidt Edelenbos vier essenties, namelijk: openheid, gelijkwaardigheid, debat en invloed. Het definiëren van de essenties is daarbij lastig; de essenties doen zich in iedere situatie anders voor. Als gevolg daarvan beoordeelt Edelenbos interactieve beleidsvorming aan de hand van de mate waarin het plaatsvindt; een normatieve uitspraak over wat goede en minder goede interactieve beleidsvorming geeft hij daarom niet.

Edelenbos (2000) beschrijft dat tijdens interactief bestuur de betrokkenheid van burgers en belanghebbenden wordt vergroot en de kloof tussen bestuur en bestuurden (enigszins) wordt gedicht. De kennis, informatie, deskundigheid en ervaring die burgers hebben, worden ingezet en leiden tot een vergroting van het probleemoplossend vermogen en het vergroten van het kwaliteit van het beleid. Dit leidt vervolgens weer tot het vergroten van het draagvlak van het beleid en een versnelling van het beleidsproces. Met interactief bestuur wordt geprobeerd om problemen op te lossen rondom representatie van gemeentelijk beleid: belanghebbenden krijgen meer en directere invloed in een representatief democratisch stelsel.

2.1.2 Interactief bestuur in de praktijk

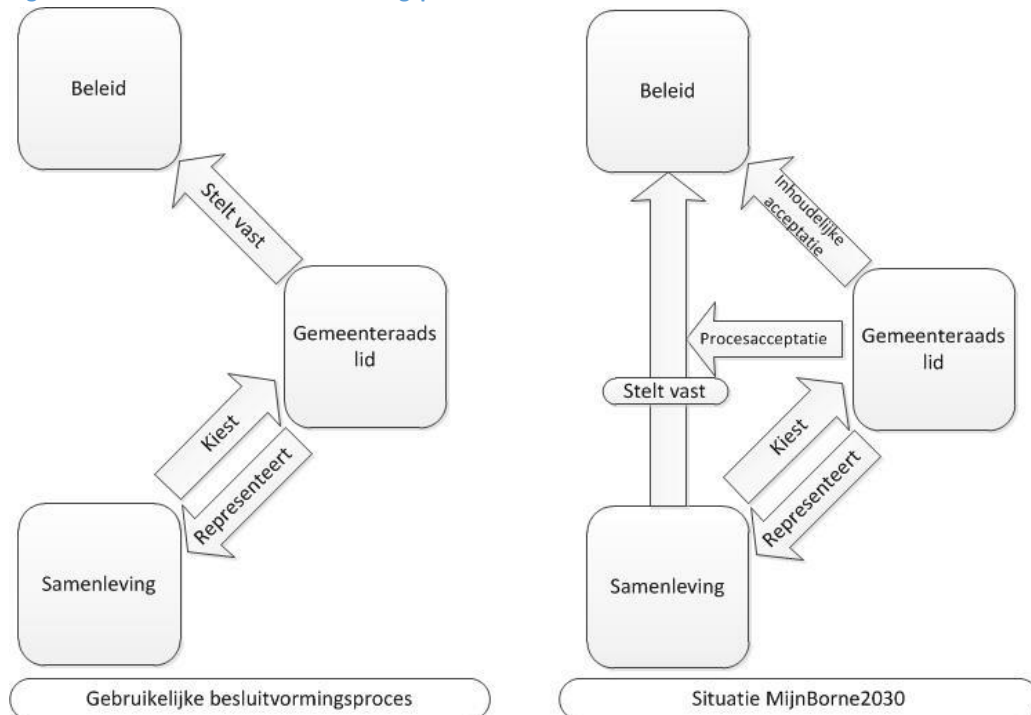
Interactief bestuur als methode is volgens De Graaf passend in de traditie van de Nederlandse consensusdemocratie. Edelenbos (2000, p.5) beschrijft dat interactief bestuur kan worden gezien als een gevolg van de mogelijkheden voor inspraak in de jaren '60 van de vorige eeuw. De opkomst van het concept 'inspraak', waarbij burgers de mogelijkheid kregen om in via bezwaarschriften inspraak te krijgen leek aanvankelijk zeer degelijk (De Graaf, 2007, p.14). Na verloop van tijd ontstond de behoefte om niet alleen achteraf, maar ook in een eerder stadium gehoord te worden. Mede daarom past interactief bestuur als methode dus in de Nederlandse traditie van besturen.

Sinds het begin van de jaren '90 wordt onderzoek verricht naar de inhoud van interactief bestuur door bestuurskundigen. Onder meer De Graaf (2007), Pröpper en Steenbeek (2009) en Boedeltje (2009) hebben onderzoek gedaan naar de inhoud en het effect van het concept interactief bestuur. Vanaf begin jaren '90 zagen gemeenten de opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen sterk dalen, waardoor er problemen ontstonden met het legitimeren van beleid. Tussen 1986 en 2010 daalde de opkomst van 73,2% naar 54,1% (Kiesraad, Nd.). Ook beschrijft De Graaf dat door maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering de noodzaak tot het tussentijds legitimeren van beleid groter is geworden. Door interactief bestuur zou tussentijdse legitimatie verkregen kunnen worden. Het gemeentelijke domein lijkt zeer geschikt voor interactief bestuur omdat de afstand tussen de burger (als subject van het interactief bestuur) en het bestuur in feite het minst groot is (De Graaf, 2007, p.1).

2.1.3 Relatie tussen burger, gemeenteraadslid en beleid in interactief bestuur

In het gebruikelijke besluitvormingsproces, zoals omschreven in het linker schema van figuur 3.1 (zie volgende pagina), stelt het gemeenteraadslid het beleid vast. Het raadslid heeft dit mandaat gekregen door de burger die hem gekozen heeft tijdens verkiezingen. Het gemeenteraadslid vertegenwoordigt hiermee de kiezers.

Figuur 2-1: Verschillen in besluitvormingsprocessen.

In het rechter schema van figuur 2.1 wordt de situatie weergegeven zoals die voorkomt in de situatie van het project MijnBorne2030. Hierin wordt een vorm van interactief beleid toegepast waar de raadsleden hebben toegezegd dat zij de uitkomst van de burgerraadpleging in zijn geheel over zullen nemen en zullen accepteren. In deze situatie heeft het gemeenteraadslid, dat nog steeds gekozen is door de burger en de burger nog steeds representeert, zijn mandaat om het beleid vast te stellen weer afgestaan aan de burger.

De kern van dit onderzoek richt zich op de acceptatie van raadsleden van Borne voor het door hen vastgestelde beleid voortvloeiend uit het project MijnBorne2030. Daarbij moet worden aangetekend dat de acceptatie van de raadsleden een conditionele acceptatie is; de raad heeft voorafgaand aan het project een aantal randvoorwaarden gespecificeerd. Daardoor is de uiteindelijke acceptatie van de raadsleden voor het project afhankelijk van die randvoorwaarden (zie bijlage 1, een uiteenzetting van het raadsbesluit 'projectvoorstel MijnBorne2030', met onder meer taakverdeling). De raad gebruikte deze randvoorwaarden ook als middel om het proces te controleren.

Raadsleden zijn verantwoordelijk voor het gemeentelijk beleid. Dit onderzoek richt zich op de acceptatie van raadsleden voor beleid dat is vastgesteld door burgers. Het vermoeden bestaat dat de visie op representatie van raadsleden van invloed is op de acceptatie van het project MijnBorne2030, voor zowel de inhoud als het proces. Beide centrale concepten, acceptatie en representatie, zullen in de volgende twee paragrafen worden uiteengezet.

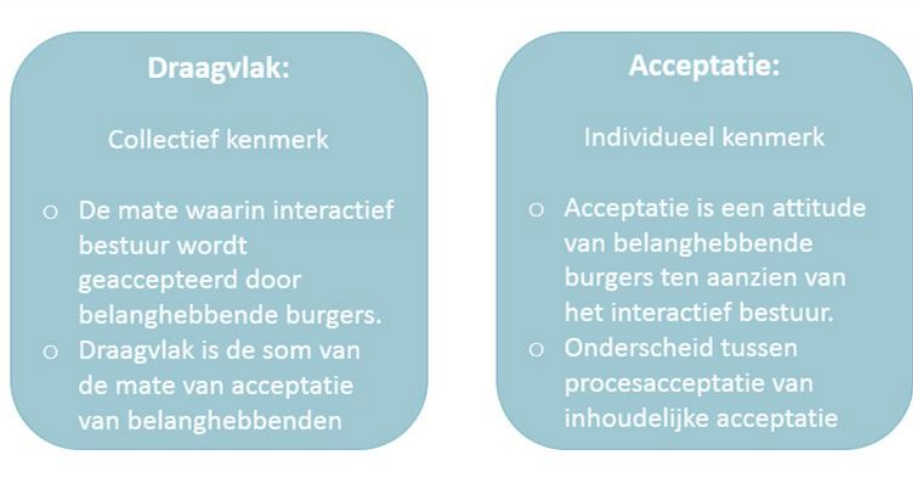
2.2 Acceptatie

Het concept acceptatie wordt in de literatuur gerelateerd aan andere soortgelijke concepten. Zo beschrijft De Graaf (2008) dat er overeenkomsten zijn tussen de begrippen draagvlak, acceptatie, legitimiteit en steun. Zo hebben deze begrippen met elkaar gemeen dat het te maken heeft met een bepaalde houding tegenover het bestuur of beleid. In deze paragraaf het concept acceptatie uiteengezet. Daarna wordt de relatie tussen acceptatie en het concept draagvlak uiteengezet. Tot slot wordt afgesloten met een definiëring van het concept acceptatie.

2.2.1 Het concept acceptatie

Boedeltje (2009, p.29) beschrijft acceptatie als een houding van de burger. Acceptatie is een eigenschap van een individu. Collectief vertaalt zich dat in iets dat Boedeltje beschrijft als draagvlak; de som van acceptatie bepaalt het draagvlak van de groep. Boedeltje (2009, p.29) beschrijft draagvlak als *“de mate waarin interactief bestuur wordt geaccepteerd door belanghebbende burgers”*. Om meer duidelijkheid te verschaffen in de samenhang tussen de begrippen uit het onderzoek van Boedeltje, zijn ze in het onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 2-2: Draagvlak en acceptatie. Vrij naar Boedeltje, 2008

Uit figuur 2.2 blijkt dat draagvlak wordt bepaald door de acceptatie van de belanghebbende. De acceptatie is gebaseerd op een individuele evaluatie van interactief bestuur en bepaalt of het individu een positieve of negatieve attitude tegenover het object heeft. Een hogere mate van acceptatie van de individuen samen maakt dat er sprake zal zijn van een hogere mate van draagvlak (Boedeltje, 2009, p.31). Draagvlak is daarmee een eigenschap van het collectief en acceptatie van het individu.

Wat verder opvalt, is dat Boedeltje spreekt over ‘belanghebbende burgers’, haar onderzoek richt zich dan ook op een groep burgers. Evengoed is haar definitie in dit onderzoek bruikbaar onder de groep ‘raadsleden’. Daarom wordt in dit onderzoek, in lijn met de definitie van Boedeltje, acceptatie gedefinieerd als: acceptatie is een attitude van een raadslid ten aanzien interactief bestuur.

Acceptatie kan worden uitgesplitst in procesacceptatie en inhoudelijke acceptatie (Boedeltje, 2009, p.31; De Graaf, 2008, p.20). Dit onderscheid wordt niet alleen gemaakt in literatuur, maar ook deelnemers aan interactief bestuur en bestuurders erkennen deze tweedeling (De Graaf, 2008, p.20). Inhoudelijke acceptatie richt zich volgens Boedeltje (2009, p.32) op de acceptatie van het beleid door het individu. De procesacceptatie daarentegen richt zich op de mate van acceptatie van het proces van interactief bestuur. Inhoudelijke acceptatie en procesacceptatie voorspellen gezamenlijk de totale acceptatie voor beleid. Onduidelijk is welke mate van invloed inhoudelijke acceptatie en

procesacceptatie op de totale acceptatie hebben. De Graaf (2008, p.47) stelt dat de invloed van inhoudelijk draagvlak groter is dan procesdraagvlak. Niettemin wordt verondersteld dat beide concepten invloed op elkaar hebben. Zo beweren Pröpper en Steenbeek (2009) dat, nadat verbeteringen werden aangebracht aan het proces, er in 75% van de gevallen ook verbeteringen werden bewerkstelligd aan de inhoud van het beleid. Een omgekeerd verband, een verbetering van de inhoud leidt tot verbeteringen van het proces, werd niet ontdekt.

Zoals geformuleerd in deelvraag drie, worden in dit onderzoek inhoudelijke acceptatie en procesacceptatie gedefinieerd als:

- *Inhoudelijke acceptatie is de mate waarin het beleid dat voortkomt uit interactief bestuur wordt geaccepteerd door het raadslid*
- *Procesacceptatie is de mate waarin het proces van interactief bestuur wordt geaccepteerd door het raadslid*

2.3 Het verklarende model door politieke representatie

Representatie wordt vaak genoemd in relatie tot democratie. Dit is echter niet altijd zo geweest. In de oude Griekse stadsstaat werd democratie beschouwd als *“government by the people”*. Het was een directe democratie waar het volk rechtstreeks inspraak had (Thomassen, 1993). Representatie kan worden beschouwd als het gevolg van de opkomst van grootschalige natiestaten (De Groot, 2009, p.35). Representatie geldt daarin als de institutie dat democratie in de moderne samenleving reguleert, omdat de complexiteit van moderne staten het nagenoeg onmogelijk maakt om directe democratie werkbaar te maken. Gemeenten worden bestuurd volgens de principes van de representatieve democratie, wat betekent dat een kleine groep gekozen vertegenwoordigers belast is met het nemen van beslissingen voor een grotere gemeenschap. Artikel 7 van de Gemeentewet stelt dat de gemeenteraad als vertegenwoordigend orgaan van de gemeente werkt.

Interactief bestuur is gebaseerd op de grondbeginselen van directe democratie. Daarmee lijkt interactief bestuur in beginsel niet in overeenstemming te zijn met het vertegenwoordigende karakter van een gemeenteraad. In het geval van het traject MijnBorne2030 is de mate van invloed van burgers hoog, omdat de gemeenteraad zich voorafgaand aan het traject al aan de uitkomst committeerde. Daarnaast is het belang van de uitkomst van de toekomstvisie van groot betekenis voor de sturing van het gemeentebestuur door de gemeenteraad.

De visie van raadsleden op representatie kan de mate van acceptatie voor de uitkomsten en het proces van interactief bestuur beïnvloeden. Immers, als een raadslid een aanhanger is van de principes van directe democratie dan zal de acceptatie voor interactief bestuur hoger zijn. Echter, als een raadslid meer voelt voor de principes van de representatieve democratie dan zal de acceptatie voor interactief bestuur lager zijn.

Het concept representatie kan dus dienen als model van de verklarende factoren voor de mate van acceptatie van beleid, zoals beschreven in het tweede deel van de hoofdvraag. Echter, om het verklarend model van representatie beter te begrijpen, wordt eerst een achtergrondschets gemaakt van twee normatieve democratie theorieën. Afhankelijk van de opvatting over democratie die men aanhangt, kan verklaard worden waarom men wel of geen voorstander is van interactief bestuur.

2.3.1 Normatieve democratietheorieën

Thomassen (1993, p.329) onderscheidt twee hoofdstromen in het moderne ‘democratie denken’, namelijk de collectivistische democratietheorie en de liberale democratietheorie.

In de collectivistische democratietheorie staat de volkssoevereiniteit centraal, het idee dat het bestuur door of namens het volk regeert (Thomassen, 1993). Pröpper en Steenbeek (2009, p.57) stellen dat eenheid en gemeenschap centrale waarden zijn in deze theorie. Niet de volksvertegenwoordigers, maar de leden van de gemeenschap staan centraal. Collectivisten laten zich sterk leiden door het idee van directe democratie (Thomassen, 1993, p.329). Interactief beleid is voor aanhangers van deze theorie belangrijk, omdat het burgers nieuwe directe invloedsmogelijkheden verschaft (Cornips, 2008).

De liberale democratietheorie heeft als uitgangspunt dat individuele vrijheden beschermd moeten worden (Thomassen, 1993, p.330). Om de individuele rechten te beschermen, stellen aanhangers van deze theorie dat de inmenging van de staat in het leven van de burger zoveel mogelijk beperkt moet worden. Daarnaast vinden zij dat de centrale macht gescheiden moet worden over verschillende instanties. Een liberale democratie is volgens de aanhangers van deze theorie superieur aan een staat

met een directe democratisch bestel. Dit omdat politieke besluiten worden genomen door volksvertegenwoordigers die de juiste capaciteiten bezitten.

Vanuit de liberale democratietheorie zijn er verschillende concurrerende visies op representatie verwoord. Om orde te scheppen in de verschillende visies, kan de visie van Edmund Burke gebruikt worden, omdat juist deze liberale theorie dominant is geweest in Nederland op de ontwikkeling van de representatieve democratie. Burke was een politiek vertegenwoordiger uit het Britse Bristol in de 18de eeuw. Het toenmalige Britse regime kwam voort uit een ondemocratisch middeleeuws systeem (Thomassen, 1991, p.169). In de late middeleeuwen ontwikkelden enkele Europese koninkrijken een systeem waarbij vertegenwoordigers werden gevraagd in te stemmen met, veelal, belastingmaatregelen. Na verloop van tijd ontplooiden deze vergaderingen zich tot parlementaire instituties. Vertegenwoordigers in het toenmalige Britse parlement waren veelal van mening dat zij belangenbehartigers waren van lokale belangen. Het algemeen belang zou moeten worden gediend door de koning en zijn ministers. Als gevolg van de toenemende macht van het parlement, ontwikkelde zich een andere opvatting over representatie. In die context kan ook de opvatting van Burke worden geplaatst.

Als tegenhanger van de heersende opinie, stelde Edmund Burke dat vertegenwoordigers dragers zouden moeten zijn van 'unattached interest', waarmee bedoelt wordt dat men niet eenzijdig en onvoorwaardelijk belangen behartigt. Hoewel de belangen van de achterban meespeelden, was het uiteindelijke resultaat gericht op het algemeen belang (Thomassen, 1991; Pitkin, 1967). Burke zei dat volksvertegenwoordiger de natie als geheel vertegenwoordigden, en dat voor vertegenwoordigers het algemeen belang van de natie telt. Het heeft invloed gehad bij het opstellen van vele wettelijke bepalingen en bij het inrichten van organisaties. Zo kende de Nederlandse Grondwet tot 1983 de bepaling dat Kamerleden stemmen zonder last en ruggespraak (Parlement & Politiek, Nd.). Sinds 1983 is artikel 67 van de Grondwet gewijzigd in "de leden stemmen zonder last". Voor raadsleden geldt dat art. 27 van de Gemeentewet hetzelfde voorschrijft. Met zijn opvatting kan Burke gezien worden als de grondlegger van de liberale democratietheorie.

2.3.2 Concept representatie

Het definiëren van het concept representatie is complex. Zowel De Groot (2009) als Van der Kolk (1997) beschouwen de studie van Pitkin (1969, p.3) als het standaardwerk op het gebied van representatie. Zij ziet representatie als:

"making present of something absent – but not making it literally present. It must be made present indirectly, through an intermediary"

Pitkins concept draait om het handelen via een tussenpersoon, een vertegenwoordiger. Die vertegenwoordiger zorgt ervoor dat de belangen van de vertegenwoordigden in het politieke besluitvormingsproces aanwezig zijn.

Om de relatie tussen de definitie van Pitkin en het gedrag van het gemeenteraadslid te verklaren, gebruikt De Groot (2009, p.35) de principaal-agent theorie. Volgens de theorie is de agent belast met het implementeren van voorkeuren en interesses van de principaal, en heeft de principaal de macht om de agent te sanctioneren of te belonen. Indien deze theorie wordt vertaald naar de gemeenteraad, kan het raadslid gedefinieerd worden als de agent, en zijn de burgers de principaal. Het raadslid heeft daarbij twee rollen. In zijn externe rol handelt hij namens de burgers, luistert namens de burgers en neemt namens de burgers deel in het politieke debat. In zijn interne rol handelt het raadslid als de

opdrachtgever voor de burgemeester en wethouders; het raadslid stelt doelen en controleert het B&W op de uitvoering van hun werk (De Groot, 2009, p.36).

Denters en Van der Kolk (1993, p.48) maken gebruik van de roltheorie om het gedrag van het gemeenteraadslid te verklaren. Zij stellen dat het raadslid door zijn sociale positie een plaats in een netwerk inneemt, en dat hij in dat netwerk sociale relaties onderhoudt met andere actoren. Zo benoemen Denters en Van der Kolk (1993) de fractievoorzitter, de burgemeester, de wethouders, individuele kiezers en maatschappelijke organisaties als actoren uit het netwerk van het raadslid. Door de verwachting die de verschillende actoren hebben (inclusief die van het gemeenteraadslid), ontstaan rolverwachtingen. Het idee dat vertegenwoordigers niet alleen kiezers, maar ook groepen kunnen vertegenwoordigen is cruciaal in het denken over representatie.

Naast de rolverwachtingen beschrijft Thomassen modellen van politieke representatie die verschillende werkwijzen tussen kiezers en gekozen van tegenwoordig invullen (Thomassen, 1991). In navolging van de uitgangspunten van Burke, ligt in dit onderzoek het accent op het rolmodel voor vertegenwoordigers. Dat wordt door Eulau et al. (1959) beschreven, waarna zij onderscheid maken tussen focus op representatie en stijl van representatie (Thomassen, 1991). Die concepten zullen in de komende paragraaf uiteengezet worden, omdat dat onderscheid het mogelijk maakt om het concept representatie bruikbaar te maken.

2.3.3 Focus van representatie

Op basis van de roltheorie maken Eulau et al. (1959) een onderscheid tussen verschillende segmenten waarin vertegenwoordigers een rol spelen ofwel de focus van representatie (Holmberg, 1989). Focus van representatie wordt door Thomassen (1991) beschreven als het belang dat gediend moet worden. Edmund Burke (schetste dat er een verschil is tussen het dienen van lokale belangen en het dienen van het belang van een natie als geheel. Het onderzoek van Eulau et al. (1959) borduurt voort op deze gedachte. Ze onderscheiden verschillende andere aanwijsbare belangen. Het belangrijkste belang dat ze onderscheiden, naast het dienen van lokale belangen, is het belang van de achterban van politieke partijen. Maar ook kunnen vertegenwoordigers zich vooral focussen op de belangengroepensegment (zoals ondernemers of maatschappelijk middenveld) of het kiezerssegment. De mate waarin men met de achterban omgaat, noemt men het rolgedrag. Het onderscheid de prioriteit die men geeft aan de in de focus te onderscheiden segmenten (Eulau et al. , 1959).

Het idee dat er een verschil is tussen de focus van representatie, zal dienen als basis voor dit onderzoek. Er wordt onderscheid gemaakt tussen partijbelangen, kiezersbelangen en lokale belangen.

2.3.4 Stijl van representatie

Naast de focus van de representatie, onderscheidt Thomassen (1991) de stijl van representatie. Zowel in de principaal-agent theorie (De Groot, 2009) als in de roltheorie speelt het raadslid de rol van Pitkins tussenpersoon (Denters & Van der Kolk, 1993). De opvattingen over de rol van de vertegenwoordiger lopen daarbij sterk uiteen. Thomassen (1991, p. 173) beschrijft het belangrijkste model als het rolmodel. Onder de rolmodellen onderscheidt hij trustee, delegate en politico. In dit hoofdstuk worden de twee belangrijkste theorieën uitgewerkt, namelijk die van trustee, delegate; het rolmodel als politico is niet relevant omdat hij het beschrijft als een 'restcategorie'.

Trustee

Denters (2012) beschrijft *trustee* als concept dat ingaat op de rolopvatting van raadsleden. Voor de volledigheid beschrijven Denters en Van der Kolk (1993) dat er doorgaans wordt gesproken over

delegates (ook wel lasthebber) en de trustees (ook wel gemachtigde of vertrouwenspersoon (Denters, 2012). Hoewel de trustee in contact staat met zijn achterban, laat hij zijn handelen bepalen door zijn eigen opvatting. En ondanks dat de concepten over trustee en delegates vaak in één zin worden genoemd, zijn het twee verschillende opvattingen die voortvloeien uit twee verschillende democratietheorieën.

Het concept 'trustee' is gerelateerd aan de individualistische democratietheorie (De Groot, 2009, p.37). Individualistische democratie beschouwt het algemeen belang als het belangrijkste goed in de democratie; scheiding van machten, checks and balances en individuele vrijheden en minderheidsbescherming zijn daarbij zeer belangrijk. Om er zeker van te zijn dat deze waarden daadwerkelijk worden gehandhaafd, zou politiek moeten worden bedreven door professionals, namelijk de politici. Die politici moeten beschikken over een goede kennis van de sentimenten uit de achterban. Alleen op die manier kunnen politici een juiste afweging maken tussen de opvatting van de achterban en het algemeen belang (Holmberg, 1989). Een vertegenwoordiger handelt daarom naar zijn eigen opvatting, omdat hij weet wat de beste keuze voor het algemeen belang is.

Burke stelt dat de focus van representatie voor trustees ook ongebonden zouden moeten zijn, hun mening zou niet beïnvloed moeten worden door bepaalde focusgroepen uit de achterban. Eulau et al. (1959) beschrijven dat die binding echter niet vanzelfsprekend is, maar afhangt van de specifieke beleidssituatie of de stijl van representatie en de focus van vertegenwoordiging los staan. Desalniettemin wordt verwacht dat raadsleden die zichzelf identificeren als trustee minder contact hebben met hun achterban, afhankelijk van het onderwerp. Tenslotte, doordat trustees hun handelen laten bepalen door hun eigen opvatting, is veelvuldig contact met de achterban ten behoeve van meningsvorming niet nodig. Ook zal de acceptatie voor interactief bestuur van trustees lager zijn, omdat zij stellen dat hun eigen opvatting de beste keuze voor het algemeen belang is.

Delegate

Een klassieke opvatting over representatie, is het concept 'delegate'. Volgens deze opvatting volgt de vertegenwoordiger de opvatting van zijn kiezers, ongeacht zijn eigen opvatting. Denters (2011) beschrijft de 'delegate' ook wel als de lasthebber. Het begrip wordt door Van der Kolk en Denters (1993) gepresenteerd aan de hand van het eerder beschreven concept 'trustee'. De houding van de delegate is in lijn met de collectivistische democratietheorie, die representatie beschouwt als een technisch noodzakelijk middel om beslissingen te nemen in een moderne staat. Mede daarom is de relatie tussen de vertegenwoordiger en de kiezer zo belangrijk. De vertegenwoordiger hoort te doen wat de kiezer wenst. Door gemeenschappelijk overleg met de leden van de gemeenschap komt beleid tot stand. Politieke partijen zijn slechts een middel om de belangen van burgers te vertegenwoordigen. Daarnaast zijn de aanhangers van de collectivistische democratietheorie voorstander van de participatieve democratie, de visie die de deelname van burgers in het besluitvormingsproces aanmoedigt (Thomassen, 1993).

Ook voor delegates geldt dat er vanuit het analytische oogpunt van Burke verwacht kan worden dat de focus van representatie zich richt op de achterban. Het raadslid behoort namelijk te doen wat de kiezer van hem vraagt. Ook voor deze verwachting geldt dat die binding niet vanzelfsprekend is, maar afhangt van de specifieke beleidssituatie (Eulau et al, 1959). Desalniettemin kan verwacht worden dat raadsleden die zichzelf identificeren als delegate meer contact hebben met hun achterban, afhankelijk van het onderwerp. Daarnaast zal hun acceptatie voor interactief bestuur hoger zijn, omdat zij voorstander zijn van deelname van burgers aan het besluitvormingsproces.

2.4 Onderzoeksmodel naar rolopvatting, communicatie en acceptatie

In het theoretisch kader zijn de concepten acceptatie en representatie uiteengezet. Het onderzoeksmodel naar rolopvatting, communicatie en acceptatie zal de verwachtingen die voortvloeien uit deze concepten samenbrengen, waarna het project MijnBorne2030 onderzocht kan worden. Voor dit onderzoek geldt dat de te verklaren variabele acceptatie wordt verklaard door de opvatting over politieke representatie van het raadslid van Borne en het rolgedrag tijdens het project MijnBorne2030. Het onderzoeksmodel vloeit voort uit de hoofdvraag van dit onderzoek. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

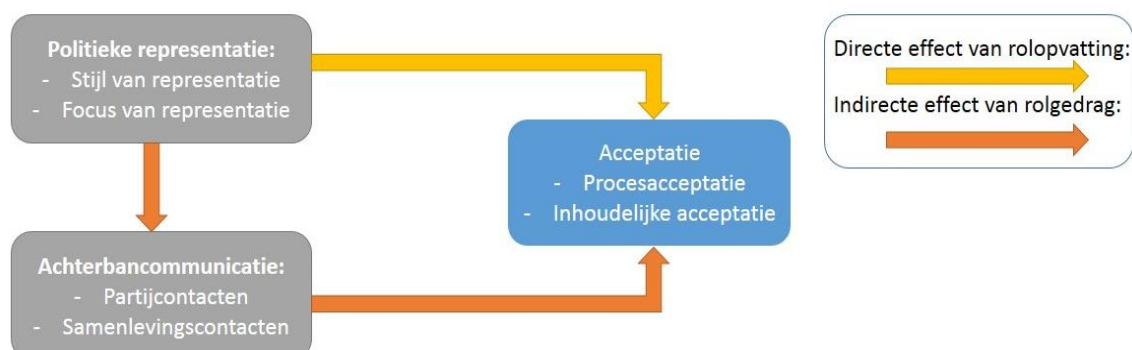
Hoe groot is de inhoudelijke en procesacceptatie voor de toekomstvisie MijnBorne2030 onder raadsleden van de gemeente Borne, en welke rol spelen rolopvattingen en rolgedrag van de raadsleden van Borne?

In de eerste plaats wordt onderzocht in hoeverre de opvattingen over politieke representatie (rolopvatting) van de raadsleden van Borne van invloed zijn op de acceptatie van het project MijnBorne2030. Daarbij draait het om het al of niet bestaan van een direct verband tussen politieke representatie en acceptatie. Dit wordt onderzocht aan de hand van de rolopvattingen over stijl en focus van representatie van de raadsleden van Borne en het effect daarvan op de inhoudelijke en procesacceptatie voor het project MijnBorne2030.

In de tweede plaats richt het onderzoek zich op welke relatie er bestaat tussen representatie en achterbancommunicatie (rolgedrag) en in hoeverre de achterbancommunicatie van invloed is op de acceptatie van het project MijnBorne2030. Het effect dat wordt onderzocht is een indirect effect van de focus van politiek representatie op acceptatie. Er wordt onderzocht in hoeverre de rolopvatting over de focus van representatie overeenkomt met het rolgedrag op de focus van de raadsleden van Borne, en in hoeverre het rolgedrag van invloed is op de acceptatie van het project MijnBorne2030. Gezien de omvang van het staande onderzoek, zijn er geen vragen gesteld over het effect van de rolopvatting over de stijl van representatie op het rolgedrag van de stijl van representatie van de raadsleden van Borne.

Het conceptueel model van dit onderzoek, zoals weergegeven in figuur 2.3, bestaat uit de concepten politieke representatie, achterbancommunicatie en acceptatie.

Figuur 2-3 Conceptueel model voor het onderzoek naar het project MijnBorne2030

Naast dit conceptuele model, vloeien uit het theoretisch kader verschillende verwachtingen voort over de relatie tussen directe relatie van acceptatie en representatie. Deze zijn in tabel 2.1 is weergegeven.

Tabel 2-1 Onderzoeksmodel met verwachtingen van het directe effect van politieke representatie op acceptatie

		Inhoudelijke acceptatie	Procesacceptatie
1. Stijl van representatie	Delegates	Relatief sterk	Relatief sterk
	Trustees	Relatief zwak	Relatief zwak
2. Focus van representatie	Lokaal belang	Relatief sterk	Relatief sterk
	Partijbelang	Relatief zwak	Relatief zwak

Bij de verwachtingen, zoals beschreven in de bovenstaande tabel, kunnen de volgende hypothesen worden geformuleerd:

Uitgaande van het concept stijl van representatie mag worden verwacht dat de acceptatie voor interactief beleid van delegates sterker is dan voor trustees, zowel voor procesacceptatie als voor inhoudelijke acceptatie. Dat komt omdat delegates de participatie van burgers in het besluitvormingsproces als zeer waardevol beschouwen. Daarentegen handelt de trustee naar zijn eigen opvatting; hij beschouwt zijn eigen opvatting als zeer waardevol omdat hij stelt beter te weten wat de beste keuze voor het algemeen belang is. Daardoor zal hij een lagere acceptatie voor interactief beleid hebben. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 1: voor delegates zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zijn dan voor trustees.

Uitgaande van het concept focus van representatie mag worden verwacht dat de acceptatie voor interactief van vertegenwoordigers van het lokale belang sterker is dan de acceptatie van vertegenwoordigers van het partijbelang. Dit geldt voor zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie. Dit komt omdat het project MijnBorne2030 juist de belangen dient van de inwoners van Borne. Een focus van representatie op het partijbelang is gericht op de uitvoer van het partijprogramma, dat niet perse overeenkomt met de belangen van MijnBorne2030. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 2: voor vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zijn dan voor vertegenwoordigers op het partijbelang.

Naast rolopvattingen, wordt in dit onderzoek ook gekeken naar het rolgedrag. Het rolgedrag onderzoekt het indirecte effect op acceptatie zoals is weergegeven in tabel 2.3. Hieruit volgen vier hypothesen:

Voor vertegenwoordigers van het lokaal belang wordt verwacht dat zij relatief meer samenlevingscontacten, maar relatief minder partijcontacten zullen onderhouden dan vertegenwoordigers van het partijbelang; de focus van vertegenwoordigers van het lokaal belang ligt tenslotte bij de Bornse samenleving. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 3: vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang zullen vaker samenlevingscontacten onderhouden dan vertegenwoordigers van het partijbelang.

Ook wordt verwacht dat het samenlevingscontact zal bijdragen aan de inhoudelijke en procesacceptatie van het project MijnBorne2030, omdat met dit project juist de belangen van de inwoners van Borne gediend worden. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 4: naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer samenlevingscontacten heeft onderhouden zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zijn.

Daarentegen wordt voor vertegenwoordigers van het partijbelang verwacht dat zij relatief meer partijcontacten zullen onderhouden dan vertegenwoordigers van het lokaal belang; de focus van deze groep vertegenwoordigers ligt bij de belangen van de achterban van hun partij. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 5: vertegenwoordigers met een focus op het partijbelang zullen vaker partijcontacten onderhouden dan vertegenwoordigers van het lokaal belang.

Een hogere mate van partijcontacten zal naar verwachting bijdragen aan een relatief lagere acceptatie voor het project MijnBorne2030; het project MijnBorne2030 heeft ten slotte niet als doel om de belangen van de partij te behartigen. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 6: naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer partijcontacten heeft onderhouden zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie lager zijn.

3. Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de methodologie van dit onderzoek besproken. Er wordt ingegaan op het gebruikte onderzoeksontwerp, de operationalisatie, de dataverzameling en de respons van het onderzoek.

3.1 Onderzoeksstrategie.

In dit onderzoek staan de opvatting over politieke representatie en de communicatie met de achterban als de verklarende variabelen centraal voor de mate van acceptatie van de Bornse raadsleden voor het project MijnBorne2030. De mate van acceptatie wordt gemeten in procesacceptatie en inhoudelijke acceptatie voor MijnBorne2030. Dit onderzoek kan daarbij worden getypeerd als een casestudy (Babbie, 2007, p.300), het betreft een verdiepend onderzoek van één enkele gebeurtenis. De case betreft een evaluatie onder alle raadsleden van Borne naar het project MijnBorne2030.

Om het onderzoek uit te voeren, is reeds een hoofdvraag geformuleerd:

Hoe groot is de inhoudelijke en procesacceptatie voor de toekomstvisie MijnBorne2030 onder raadsleden van de gemeente Borne, en welke rol spelen rolopvattingen en rolgedrag van de raadsleden van Borne?

Om de hoofdvraag te beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

Deelvraag 1: Welke opvatting over politieke representatie hebben de raadsleden van Borne?

De eerste deelvraag richt zich op de eerste belangrijke variabele voor dit onderzoek; politieke representatie. Het is een uiteenzetting van de concepten stijl van representatie en de focus van representatie. In de eerste plaats wordt beschreven welke opvatting de raadsleden van Borne hebben over stijl van representatie. Volksvertegenwoordigers, zoals raadsleden, hebben verschillende opvattingen over de manier waarop zij burgers zouden moeten vertegenwoordigen. Daarnaast wordt beschreven welke focus van representatie de raadsleden van Borne hadden tijdens het project MijnBorne2030. De focus van representatie onderzoekt het belang dat volksvertegenwoordigers vertegenwoordigen.

Deelvraag 2: Hoe frequent was de communicatie van raadsleden met hun achterban tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie MijnBorne2030?

De tweede deelvraag richt zich op de tweede belangrijke variabele van dit onderzoek, namelijk communicatie met de achterban. Beschreven wordt met welke groepen de raadsleden contact hebben gehad, en met welke frequentie dit contact plaats had.

Deelvraag 3: Wat is de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030?

De derde deelvraag richt zich op de te verklaren variabele van dit onderzoek, en geeft een beschrijving van de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030.

Deelvraag 4: In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de opvatting over politieke representatie van raadsleden en de communicatie met de achterban?

In de vierde deelvraag wordt onderzocht in hoeverre inhoudelijke en procesacceptatie samenhangen met de achterbancommunicatie, de stijl van representatie en de focus van representatie. De samenhang tussen de verschillende data kan leiden tot een antwoord op de hoofdvraag.

3.2 Dataverzameling

Voor het verzamelen van de data om de hoofd- en deelvraag te beantwoorden, is gebruik gemaakt van een survey onder alle raadsleden van Borne in de periode van 31 juli tot en met 4 september 2012. De survey is te vinden in bijlage 2. Gekozen is voor een kwantitatief onderzoek met een gestructureerde vragenlijst. Drie van de vier deelvragen, en een deel van de hoofdvraag beogen een beschrijving te geven van een aantal karakteristieken van de raad van Borne. Een survey is zeer geschikt om, zonder de respondent onnodig te belasten, de data te verzamelen die nodig is om deze beschrijvende vragen te beantwoorden (Babbie, 2007). Verder is een survey voor dit onderzoek meer geschikt dan kwalitatieve interviews; gezien de beperkte tijd die deze bachelor opdracht heeft, konden met behulp van een survey meer raadsleden deelnemen aan dit onderzoek.

3.2.1 Survey onderzoek

Het gebruik van web survey is een trend die zichtbaar is binnen politicologische onderzoeken. Berens et al. (2003), beschrijven dat het afnemen van enquêtes via internet enkele voordelen heeft ten opzichte van een telefonische enquête of een mondeling interview. Zo zijn de kosten van een web survey lager, ligt de snelheid van dataverzameling hoger en is het eenvoudiger om de bias van de onderzoeker uit te sluiten. Wel beschrijven de auteurs enkele problemen; het is lastig om een gerandomiseerde steekproef te trekken. Daarnaast maakt de afhankelijkheid van een internetverbinding dat het lastiger is om evenredige respons uit de populatie te krijgen (Berens et al., 2003).

De survey die in dit onderzoek is gebruikt is met behulp van de opensource survey applicatie van LimeSurvey opgesteld. Ten opzichte van andere online enquêtes, biedt LimeSurvey meer zekerheden rondom de bescherming van de verzamelde data. De Universiteit Twente heeft een licentie bij LimeSurvey, waardoor de verzamelde data rechtstreeks wordt opgeslagen op een server binnen de Universiteit. Daarnaast werkt de Limesurvey met cookies, waardoor enquêtes per computer slechts één keer kunnen worden ingevuld. Daardoor wordt de betrouwbaarheid van de metingen verbeterd. Ten slotte kan de data relatief eenvoudig worden geëxporteerd naar het statische analyse programma SPSS. Daardoor is de kans op foute kopie van data in het databestand sterk verkleind (Limesurvey, 2013).

Voor het maken van de vragenlijst zijn de kernbegrippen uit het theoretisch kader eerst geconceptualiseerd, zoals wordt beschreven in paragraaf 3.3. Bartelds, Jansen & Joostens (1989) beschrijven dat bij het opstellen van een vragenlijst zorgvuldig te werk moet worden gegaan. Er moet bijvoorbeeld worden nagegaan of de begrippen duidelijk gedefinieerd zijn, de problemen beperkt blijven tot het hoofdthema en de verbanden in het onderzoek consequent worden nagegaan. Om een enquête samen te stellen, kunnen volgens Bartelds et al. (1989) verschillende type vragen gebruikt worden, namelijk open en gesloten vragen. Vanwege het kwantitatieve karakter van dit onderzoek, is voornamelijk gekozen voor gesloten vragen. Daarbij is gebruik gemaakt van een combinatie van meerkeuzevragen met feitelijke antwoordmogelijkheden en opiniërende vragen. Ten behoeve van de overzichtelijkheid voor de respondent zijn de vragen veelal geclusterd gepresenteerd. Wat betreft de antwoordmogelijkheden is er veelal gekozen om 2 of 4 mogelijkheden te geven. Dit omdat het de analyse naar de samenhang tussen de variabelen ten goede komt (Pallant, 2005). De volledige enquête is te vinden in bijlage 2.

3.3 Operationalisatie

In het onderzoek onder de raadsleden van Borne worden een aantal concepten onderzocht die leiden tot de beantwoording van de hoofdvraag. In deze deelvraag worden de centrale begrippen van dit onderzoek geoperationaliseerd. De operationalisatie sluit aan bij de concepten acceptatie en representatie, zoals behandelt in het theoretisch kader.

Proces- en inhoudelijke acceptatie

De te verklaren variabele van dit onderzoek is de acceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne21030. In het theoretisch kader is beschreven dat acceptatie een attitude (een houding) van een raadslid ten aanzien van interactief bestuur. In de theorie wordt een onderscheid gemaakt tussen proces- en inhoudelijke acceptatie. Dit verschil wordt ook in dit onderzoek gehanteerd. In lijn met het theoretisch kader wordt inhoudelijke en procesacceptatie geoperationaliseerd als:

Procesacceptatie is de mate waarin het proces van interactief bestuur wordt geaccepteerd door het raadslid.

Inhoudelijke acceptatie is de mate waarin het beleid dat voortkomt uit interactief bestuur wordt geaccepteerd door het raadslid.

Om de proces- en inhoudelijke acceptatie van de raadsleden te meten, zijn de volgende vragen aan de raadsleden van Borne gesteld:

- 16. Met welk rapportcijfer beoordeelt u het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030 (de uiteindelijke Toekomstvisie 'MijnBorne2030: Dynamische Dorpen')?**
- 17. Met welk rapportcijfer beoordeelt u het proces van totstandkoming van MijnBorne2030 over het algemeen?**

Om te bepalen in welke mate raadsleden de inhoud en het proces accepteren, wordt het raadslid gevraagd het inhoudelijk resultaat en het proces van de toekomstvisie te beoordelen met een rapportcijfer tussen de 1 en de 10.

Rolopvatting

De raadsleden van Borne wordt gevraagd naar hun rolopvatting over politieke representatie. In het theoretisch kader is beschreven dat politieke representatie bestaat uit de concepten stijl van representatie en focus van representatie. De operationalisatie van de rolopvatting wordt gestart met een uiteenzetting van de stijl van representatie.

Uit het theoretisch kader vloeien twee visies op stijl van representatie voort; de volksvertegenwoordiger als trustee en de volksvertegenwoordiger als delegates. Deze zijn in het theoretisch kader al als volgt geoperationaliseerd:

- *De volksvertegenwoordiger als trustee handelt naar zijn eigen opvatting, omdat hij weet wat de beste keuze voor het algemeen belang is.*
- *De volksvertegenwoordiger als delegate handelt naar wat de kiezer van hem wenst, ongeacht zijn eigen opvatting.*

Om de stijl van representatie te meten, zijn de volgende drie vragen gesteld:

3. Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van de kiezers van Borne, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?

De meerderheid van de kiezers van Borne volgen.	
Mijn eigen mening volgen.	

4. Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van de leden van uw partij, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?

Mening meerderheid van de kiezers van mijn partij volgen.	
Mijn eigen mening volgen.	

5. Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van de leden van mijn partij, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?

Mening meerderheid van de leden van mijn partij volgen.	
Mijn eigen mening volgen.	

Naast dat er in de bovenstaande vragen gevraagd wordt naar de ‘vertegenwoordiger van de kiezers van Borne’ en ‘vertegenwoordiger van de kiezers van de partij’, wordt er ook gevraagd naar het raadslid als vertegenwoordiger van de partijleden. Omdat geen enkel raadslid zich met dit concept identificeerde, is er voor gekozen om dit concept in dit onderzoek achterwege te laten.

De uitkomsten van vraag 3, 4 en 5 zullen worden gecombineerd om de stijl van representatie te bepalen. Het gaat daarbij om de vraag of een raadslid wel of niet zijn eigen mening volgt. Volgt een raadslid in alle gevallen de mening van zijn achterban, dan kan hij geclassificeerd worden als een delegate. Mocht het raadslid in één van de gevraagde situaties zijn eigen mening volgen, dan kan hij geclassificeerd worden als een trustee of politico (de opvatting die stelt dat het handelen van de volksvertegenwoordiger afhangt van de situatie).

Het concept politico is niet in het theoretisch kader beschreven, maar ontstaat vooral door een onzorgvuldigheid in de formulering van vraag 5. Er bestaat daar een discrepantie tussen de begrippen in de vraagstelling en de antwoordmogelijkheden; gevraagd werd naar “Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van **de leden van mijn partij**, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?” – de antwoorden die mogelijk waren, waren (1) “de mening van de meerderheid van de **kiezers van mijn partij** volgen” en (2) “mijn eigen mening volgen”. Daardoor is het alleen mogelijk om te onderzoeken in hoeverre raadsleden hun eigen mening volgen, of hier wel eens afwijken. Het onderscheid tussen het wel of niet volgen van de eigen mening is de basis voor het onderzoek naar stijl van representatie.

De tweede operationalisatie van de rol opvatting is een voortvloeisel van het concept focus van representatie. Zoals beschreven in het theoretisch kader, kent de focus op representatie verschillende segmenten. Waar Eulau et al. (1959) een verschil maken tussen het districten-en-statenbelang en het landelijke belang, worden de raadsleden van Borne gevraagd of zij vertegenwoordiger zijn van het

partijbelang, het kiezersbelang en het lokaal belang. Om de focus van representatie te meten, is de volgende vraag gesteld:

1. Beschouwt u zichzelf in de eerste plaats als vertegenwoordiger van de leden van uw partij, als vertegenwoordiger van de kiezers van uw partij of als de vertegenwoordiger van alle kiezers in Borne?

a. Vertegenwoordiger van de leden van uw partij	
b. Vertegenwoordiger van de kiezers van uw partij	
c. Vertegenwoordiger van alle kiezers in Borne	

Rolgedrag

De derde operationalisatie richt zich op de indirecte relatie tussen representatie en acceptatie: het rolgedrag van de raadsleden van Borne tijdens het project MijnBorne2030. Daarbij wordt onderzocht welke feitelijke focus van representatie de raadsleden van Borne hadden tijdens het project. Dit wordt onderzocht aan de hand van de feitelijke communicatie van de achterban met de raadsleden tijdens het project MijnBorne2030. De mate van communicatie is een indicatie voor de feitelijke focus van representatie. Aan de hand van de communicatie kan onderzocht op welke achterbangroepen de raadsleden zich tijdens het project hebben gefocust. Het eerste deel van de analyse naar rolgedrag beschrijft de communicatie vanuit de achterban met het raadslid. Hoewel de achterban bepaald (en niet het raadslid) in hoeverre dit contact bestaat, geeft dit wel een indicatie van de focus van de communicatie. Het tweede deel van de analyse beschrijft de communicatie vanuit de partij naar de achterban, en is dus wel op initiatief van het raadslid. Deze twee analyses samen kunnen een duidelijk beeld geven van de focus van het rolgedrag van de raadsleden van Borne tijdens MijnBorne2030. Het rolgedrag van de stijl van representatie is niet onderzocht. In het geval van dit onderzoek zijn de verschillende focussegmenten gebaseerd op het onderzoek van De Groot (2007), die ook onderzoek deed naar Nederlandse raadsleden en hun opvattingen over representatie.

De analyse naar de feitelijke achterbancommunicatie is het resultaat van het samenvoegen van de antwoorden op vraag 13 en 14. Daarin wordt onderzocht hoeveel contact er op initiatief van de achterban feitelijk was tijdens MijnBorne2030. In vraag 13 is de raadsleden gevraagd “Hoe vaak bent u tijdens MijnBorne2030 vanuit onderstaande groepen gevraagd naar het verloop van de vorming van de toekomstvisie?” en in vraag 14 “Hoe vaak is u tijdens MijnBorne 2030 vanuit onderstaande groepen gevraagd om een bepaalde inbreng te leveren bij de vorming van de toekomstvisie?”. De antwoordcategorieën variëren hierbij van *wekelijks, meerdere keren per maand, maandelijks tot minder dan eens per maand*. De groepen die uiteindelijk zijn gebruikt om het rolgedrag van de raadsleden van Borne tijdens het project MijnBorne2030 te meten, zijn gecombineerd tot twee contactgroepen:

a. Leden van bestuur van mijn partij b. Leden van mijn fractie c. Andere leden van mijn partij	}	Partijcontacten
g. Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties h. Vertegenwoordigers van lokaal bedrijfsleven i. Individuele burgers	}	Samenlevingscontacten

Ook is onderzocht hoeveel feitelijk contact er tijdens MijnBorne2030 was op initiatief van de raadsleden met de partij. Die analyse wordt gedaan aan de hand van de resultaten van vraag 12, een vraag die zicht richt op de communicatie met de partij tijdens het project MijnBorne2030:

12. Kunt u aangeven hoe vaak u met uw partij heeft gecommuniceerd over MijnBorne2030.

	Wekelijks	Meerdere keren per maand	Eens per maand	Minder vaak dan eens per maand
A.	Voorafgaand aan het proces			
B.	Aan het begin van het proces			
C.	Tegen het einde van het proces			
D.	Aan het einde van het proces			

Door het combineren van de scores van vraag 12.a tot en met 12.d kan worden onderzocht in hoeverre er met de partij gecommuniceerd is over het project MijnBorne2030, en of er verschillen bestaan tussen de communicatie op initiatief van de achterban en de communicatie op initiatief van het raadslid.

3.4 Respons van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030. Daarbij zijn de raadsleden van Borne de eenheden van onderzoek.

Voor dit onderzoek betekent dit dat er extra aandacht aan de dataverzameling moet worden besteed. Raadsleden worden regelmatig uitgenodigd om deel te nemen aan enquêtes; om hen juist aan dit onderzoek te laten deelnemen heeft de raadsgriffie van de Gemeente Borne het onderzoek onder de raadsleden van Borne verspreid. In de mail die de raadsleden hebben ontvangen, is het belang van dit onderzoek extra onderstreept; dit onderzoek is namelijk onderdeel van een bredere evaluatie naar het project MijnBorne2030, en wordt ook mede betaald door de Gemeente Borne.

Het onderzoek heeft een looptijd gehad van 5 weken. De raadsleden hebben twee e-mails ontvangen over het onderzoek. Ze zijn geïnformeerd aan het begin van het onderzoek, en na twee weken is er een herinneringsmail verzonden. De enquête is in principe anoniem afgenomen. Wel is de fractie van de respondenten bekend. Mede daarom kon er een gerichte telefonische contact met de partijen, en werd hen gevraagd om de enquête tijdens een interne vergadering nog eens extra onder de aandacht te brengen. Dit betekent dat enkele ingevulde vragenlijsten herleid zouden kunnen worden tot personen. Daarom is de respondenten toegezegd dat de onderzoeksresultaten vertrouwelijk behandeld zouden worden en zijn de partijgegevens niet meegenomen in de conclusies van dit onderzoek.

3.5 Respondenten

De schriftelijke enquête is door 12 raadsleden in zijn geheel ingevuld, 1 raadslid heeft niet het hele onderzoek ingevuld. Nadat de survey is opgesteld, heeft de griffier van de gemeente Borne de link van de online survey per email naar alle 19 raadsleden verstuurd. Het onderzoek is gestart op 31 juli, en

liep tot en met 4 september 2012. Omdat het onderzoek tijdens de zomervakantie is gehouden, voldoet de hoogte van de respons aan de verwachtingen.

Vanuit elke partij is gereageerd. In de onderstaande tabel staat een verdeling van het aantal respondenten naar partij.

Tabel 3-1 Respons van de raadsleden afgezet naar politieke partij

Partij:	Respons	Aantal raadsleden	Respons in percentage
Borne-Nu	2	2	100%
CDA	2	4	50%
D66	2	2	100%
GB'90	3	7	42,86%
Partij van de Arbeid	1	2	50%
VVD	2	2	100%

Van vrijwel elke partij hebben ten minste twee raadsleden deelgenomen aan het onderzoek. Alleen de Partij van de Arbeid heeft één persoon deelgenomen.

3.6 Data-analyse

Om de resultaten van dit onderzoek te beschrijven, wordt er gewerkt met verschillende vormen van data-analyse. Zoals reeds besproken, is de data die met de web survey is verzameld, geëxporteerd naar het programma IBM SPSS 21. SPSS is een statistisch programma dat veel gebruikt wordt in de sociale wetenschap, en waarmee statistische toetsen gedaan kunnen worden.

Aan de hand van beschrijvende statistiek zal de stijl van representatie, de focus van representatie en de acceptatie voor het project MijnBorne2030 van de raadsleden van Borne worden beschreven. De beschrijvende statistiek zal bestaan uit gemiddelden, standaardafwijkingen en spreidingsdiagrammen. Omdat in dit onderzoek geen sprake is van een steekproef, vraagt dit onderzoek geen toetsen op significantie; een generalisatie naar een grote groep is vanwege het populatieonderzoek niet nodig.

In de vierde deelvraag wordt onderzocht of er een samenhang is tussen de opvatting over representatie, de communicatie met de achterban en de acceptatie voor het beleid. Deze samenhang wordt statistisch onderzocht aan de hand van correlatie. Correlatie beschrijft de mate van samenhang tussen variabelen (Pallant, 2005).

Om de sterkte van de relatie te bepalen, wordt aangesloten bij de richtlijnen van Pallant (2005), die een indicatie beschrijft voor de sterkte van relatie:

Tabel 3-2 Bepalen van de sterkte van de relatie. Uit: Pallant, 2005, p. 126

$r = .10$ tot $.29$ of $r = -.10$ tot $-.29$	Zwakke relatie
$r = .30$ tot $.49$ of $r = -.30$ tot $-.49$	Gemiddelde relatie
$r = .50$ tot 1.0 of $r = -.50$ tot -1.0	Sterke relatie

Om te bepalen of een effect voldoende sterk is, wordt de richtlijn voor een gemiddelde relatie gehanteerd; de samenhang dient gelijk of sterker te zijn dan 0.30 of -.30. Indien uit de resultaten blijkt dat er een zwakke relatie bestaat tussen de variabelen (dus lager dan 0.30 of -.30), zal geconcludeerd worden dat er onvoldoende samenhang is tussen de variabelen.

In dit onderzoek worden enkele concepten gemeten met behulp van een reeks aan vragen. Om te onderzoeken de antwoorden op die vragen vrij zijn van toevallige meetfouten, wordt onderzocht in hoeverre de vragen intern consistent zijn (Pallant, 2005). Deze zogenaamde mate van betrouwbaarheid beschrijft in hoeverre de verschillende vragen dezelfde eigenschap meten. Pallant (2005) beschrijft dat er verschillende methodes zijn om de interne consistentie te meten. In dit onderzoek zal gebruik worden gemaakt van de Cronbach's Alpha, omdat juist die methode geschikt is om de betrouwbaarheid van een reeks van eenheden te onderzoeken. In navolging van het advies van Pallant (2005), wordt aangenomen dat een Cronbach's Alpha hoger dan 0.7 de items voldoende betrouwbaar zijn om in dit onderzoek te gebruiken.

4. Resultaten.

In dit hoofdstuk staan de resultaten van het uitgevoerde onderzoek onder de raadsleden van Borne centraal. Gestart wordt met een beschrijving van de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030. In de tweede paragraaf wordt de rolopvatting van de raadsleden van Borne over politieke representatie beschreven. Aansluitend wordt ingegaan op het rolgedrag van de raadsleden van Borne. Deze wordt onderzocht aan de hand van de feitelijke communicatie van de achterban met de raadsleden tijdens het project MijnBorne2030. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk wordt onderzocht in hoeverre er een relatie is tussen het inhoudelijke en procesacceptatie, de rolopvatting over politieke representatie en de communicatie met de achterban tijdens het project MijnBorne2030.

De resultaten sluiten aan bij de operationalisatie van de centrale begrippen, zoals beschreven in hoofdstuk 3.3 “Operationalisatie”. Om de lezer meer inzicht te geven in de relatie tussen de theoretische concepten en de resultaten, wordt elke paragraaf gestart worden met een korte inleiding op het relevante theoretische concept.

4.1 Inhoudelijke en procesacceptatie MijnBorne2030

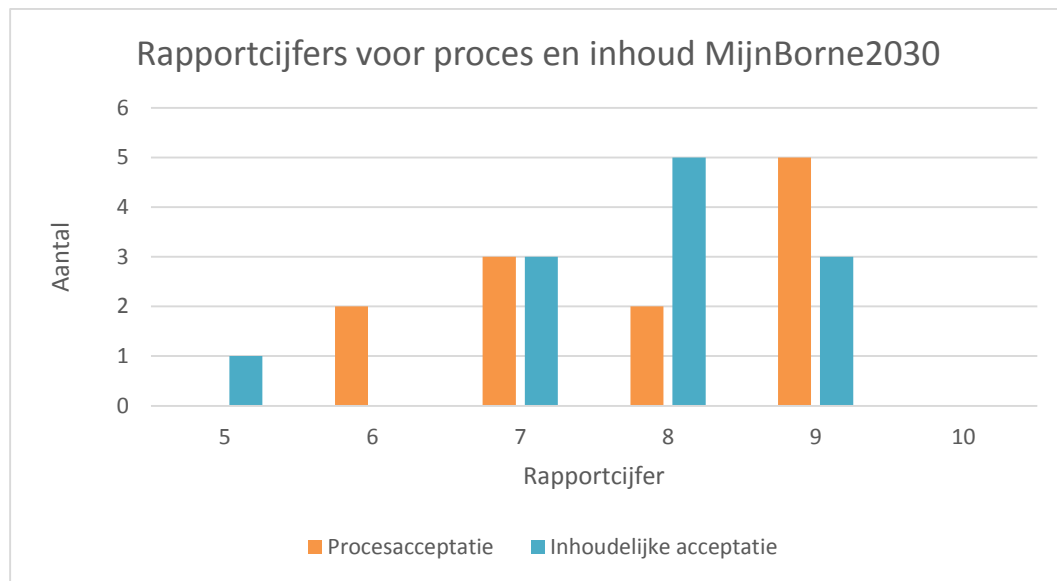
Om inzicht te krijgen in de vraag “Wat is de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030?”, wordt hieronder gestart met een uiteenzetting van de enquêteresultaten over de acceptatie voor MijnBorne2030. In het theoretisch kader is beschreven dat, in lijn met het onderzoek van Boedeltje (2009), er een onderscheid wordt gemaakt tussen inhoudelijke en procesacceptatie van beleid. Voor beide concepten geldt dat belanghebbenden een positieve of negatieve evaluatie kunnen hebben tegenover het beleid. In dit onderzoek zijn de raadsleden van Borne gevraagd om het proces van totstandkoming en de uitkomsten van het project MijnBorne2030 te beoordelen met een rapportcijfer. In tabel 4.1 zijn de gemiddelde uitkomsten voor vraag 16 en 17 voor de raadsleden in Borne uiteengezet.

Tabel 4-1 Gemiddelde beoordeling voor het inhoudelijk resultaat en het proces van totstandkoming door de raadsleden van Borne voor de toekomstvisie MijnBorne2030 (vraag 16 & 17)

	Rapportcijfer voor inhoudelijke resultaat	Rapportcijfer voor het proces van totstandkoming
Gemiddelde	7,75	7,83
Standaardafwijking	1,14	1,19
Pearson Correlation	0,77	
Vraag 16 luidt: Met welk rapportcijfer beoordeelt u het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030 (de uiteindelijke Toekomstvisie ‘MijnBorne2030: Dynamische Dorpen’)?		
Vraag 17 luidt: Met welk rapportcijfer beoordeelt u het proces van totstandkoming van MijnBorne2030 over het algemeen?		
Cronbach's Alpha voor de betrouwbaarheid van inhoudelijke resultaat met proces van totstandkoming: 0.87		

De raadsleden van Borne becijferen het inhoudelijk resultaat gemiddeld lager dan het proces van totstandkoming. Echter, de verschillen tussen deze twee rapportcijfers zijn klein: het verschil is slechts 0.08 punten op een schaal van 1 tot 10. Daarnaast geldt voor beide rapportcijfers dat de standaardafwijking van de gemiddelden relatief groot zijn. Met een correlatiescore van 0,77 blijkt dat de relatie tussen het rapportcijfer voor inhoudelijke resultaat en het proces van totstandkoming zeer sterk is. In bijlage 3.1 is een scatterplot met een grafische weergave van de verhouding tussen de twee rapportcijfers te vinden. Verder kan er inzicht verkregen worden in de verschillen tussen de twee rapportcijfers inzicht aan de hand van figuur 4.1.

Figuur 4-1 Diagram met een verdeling van de rapportcijfer door de raadsleden van Borne voor het inhoudelijk resultaat van MijnBorne2030

Figuur 4.1 laat duidelijk zien dat, ondanks de minimale gemiddelde verschillen, er wel een verschil zit in de spreiding van de beoordelingen van het proces en de inhoud van het project MijnBorne2030. De rapportcijfers voor het proces van totstandkoming kennen alleen maar voldoende, en de modus (de meest voorkomende waarneming) is het rapportcijfer 9. Het inhoudelijk resultaat is eenmaal als onvoldoende beoordeeld, het kreeg een rapportcijfer 5. De modus voor het inhoudelijke resultaat is het rapportcijfer 8. Het verschil in beoordeling van de twee aspecten van acceptatie maakt dat nader kan worden onderzocht of de verschillen kunnen worden verklaard aan de hand van roloppvattingen en rolgedrag. Hiervoor zal eerst de roloppvatting van de raadsleden van Borne uiteengezet worden, waarna een beschrijving zal worden gegeven van het rolgedrag van de raadsleden van Borne tijdens MijnBorne2030.

4.2 Rolooppvattingen van de raadsleden van Borne

Om inzicht te krijgen in de vraag “Welke opvatting over politieke representatie hebben de raadsleden van Borne?”, wordt in deze paragraaf gestart met een uiteenzetting van de enquêteresultaten over de roloppvatting. Het vloeit voort uit de theorie over opvattingen over politieke representatie, zoals beschreven in het theoretisch kader. Daarin is beschreven hoe Thomassen (1991) vanuit het concept representatie een visie over roloppvatting beschrijft, namelijk de stijl van representatie. Binnen de stijl van representatie beschrijven Eulau et al. (1959) twee visies, de volksvertegenwoordiger als trustee en de volksvertegenwoordiger als delegate. De volksvertegenwoordiger als delegate is beschreven als de vertegenwoordiger die de opvatting van zijn kiezers volgt, ongeacht zijn eigen opvatting. Daarentegen laat de volksvertegenwoordiger als trustee zijn handelen bepalen door zijn eigen opvatting. Daarnaast is in het theoretisch kader beschreven hoe Eulau et al. (1959) vanuit de roltheorie op representatie redeneren dat vertegenwoordigers in verschillende segmenten een rol kunnen spelen; de focus van representatie. Door de stijl van representatie en de focus van representatie te beschrijven, kan worden beschreven welke roloppvatting over politieke representatie de raadsleden van Borne hebben.

Stijl van representatie

Onderzocht is welke opvatting de raadsleden van Borne hadden over de stijl van representatie tijdens het project MijnBorne2030. De raadsleden is in vraag 3, 4 en 5 gevraagd of zij in een conflictsituatie

hun eigen mening zouden volgen, of de mening van de achterban zouden volgen. Het resultaat is bewerkt tot dichotome variabele. In bijlage 3.2 is een frequentieverdeling van de niet gedichotomiseerde variabele stijl van representatie terug te vinden. Tabel 4.2 presenteert de resultaten van deze vraag:

Tabel 4-2 Stijl van representatie van de raadsleden van Borne in het project MijnBorne2030

Stijl van vertegenwoordiging	Aantal raadsleden
Trustees en politico's	5 raadsleden
Delegates	7 raadsleden
Totaal:	12 raadsleden
Cronbach's Alpha	0,81

Stel dat u een andere mening heeft dan de meerderheid dan (1) de meerderheid van de kiezers van Borne, (2) de meerderheid van de kiezers van mijn partij of (3) de meerderheid van de leden van mijn partij; wat zou u dan doen?

Voetnoot bij deze vraag; één van de vragen van deze analyse (vraag 4) bevat een onzorgvuldigheid in de formulering. In hoofdstuk 3.3 wordt beschreven wat de beperkingen van deze vraag zijn.

Uit tabel 4.2 blijkt dat 7 raadsleden zichzelf beschouwen als delegate; zij stellen te allen tijde hun mening bij aan de meerderheid van hun achterban. De vijf andere raadsleden stellen dat zij in één of meer van de situaties hun eigen mening zouden volgen; zij zijn daarmee trustees of politico (een roloppvatting waarbij de opvatting van de vertegenwoordiger afhankelijk van de situatie schuift tussen het volgen van de eigen mening en het volgen van de mening van de meerderheid, (Eulau et al., 1957, p. 749). Tabel 4.2 is het resultaat van een analyse met drie verschillende items. De Cronbach's Alpha, een maat voor de betrouwbaarheid van de interne consistentie van de drie vragen, is 0,81. Daarmee scoort deze analyse ruim boven de maat van 0,70 en wordt deze reeks als voldoende betrouwbaar beschouwd voor het gebruik in dit onderzoek.

Focus van representatie

In navolging van het onderzoek van De Groot (2009) is onderzocht of de focus de raadsleden ligt bij de bevolking als geheel, bij hun kiezers of bij hun partij. Aan de hand van de eerste vraag uit de enquête is onderzocht welke initiële focus van representatie de raadsleden van Borne hebben. De segmenten die in dit onderzoek worden onderscheiden zijn het lokaal belang, het kiezersbelang en het partijbelang. De resultaten van de vraag zijn gepresenteerd in tabel 4.3, en zijn afgezet naar de eerder gepresenteerde stijl van representatie.

Tabel 4-3: Focus van representatie van de raadsleden van Borne afgezet naar stijl van representatie

	Lokaal belang	Partijbelang
Trustees en politico's	4 raadsleden	1 raadslid
Delegates	4 raadsleden	3 raadsleden
Totaal:	8 raadsleden	4 raadsleden

Focus van representatie is gemeten aan de hand van vraag 1: Beschouwt u zichzelf - als raadslid - in de eerste plaats als vertegenwoordiger van de leden van uw partij (partijbelang), als vertegenwoordiger van de kiezers van uw partij (kiezersbelang) of als de vertegenwoordiger van alle kiezers in Borne (lokaal belang)?

Uit tabel 4.3 blijkt dat een meerderheid van 8 raadsleden in de eerste plaats het lokaal belang zouden vertegenwoordigen. De andere 4 raadsleden focussen zich in eerste instantie op het partijbelang. Geen enkel raadslid focust zich in eerste instantie op het kiezersbelang. De focus van representatie op het kiezersbelang wordt daarom achterwege gelaten in het vervolg van dit onderzoek.

4.3 Achterbancommunicatie van de raadsleden van Borne

Om inzicht te krijgen in de vraag “Hoe frequent was de communicatie van de raadsleden met hun achterban tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie MijnBorne2030?”, wordt in deze deelvraag het rolgedrag van de raadsleden geanalyseerd. Zoals in operationalisatie is besproken, wordt in dit onderzoek het rolgedrag van de raadsleden geanalyseerd aan de hand van de achterbancommunicatie. Daarbij wordt, in navolging van het onderzoek van De Groot (2009), een onderscheid gemaakt tussen verschillende achterbangroepen. De raadsleden is gevraagd in hoeverre deze verschillende groepen tijdens MijnBorne2030 met hen contact heeft gehad, en in hoeverre zij tijdens het project gevraagd hebben om een bepaalde inbreng te leveren in het project.

Zoals beschreven in de operationalisatie, focust deze deelvraag zich op het contact met de “partijcontacten” en “samenlevingscontacten”. De scores voor deze twee groepen variëren op een schaal van 0 tot 3. Een score van 0 staat gelijk aan “de frequentie was minder vaak dan eens per maand”, en de score 3 gelijk aan een “wekelijks” contact. In tabel 4.4 geeft een overzicht van het feitelijke contact tijdens het project van MijnBorne2030.

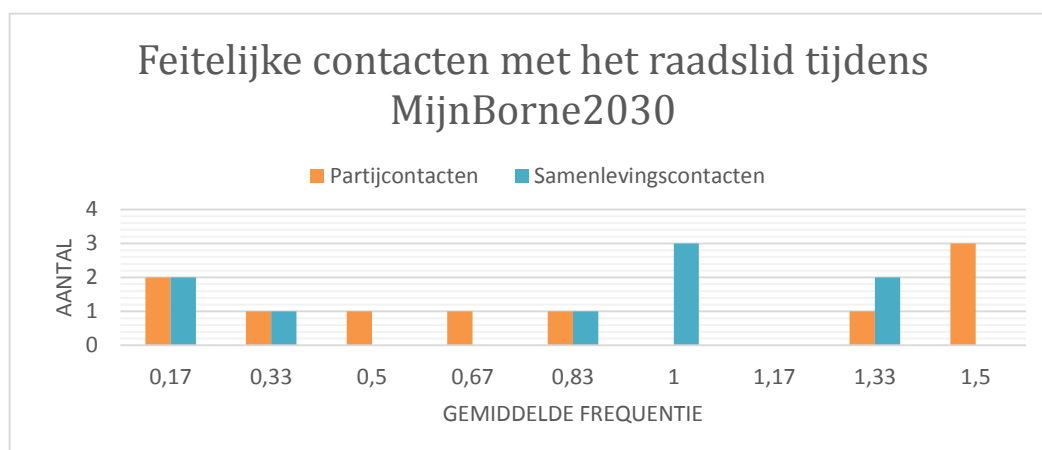
Tabel 4-4 Gemiddeld feitelijke contact met Bornse raadsleden over, en vraag naar inbreng in MijnBorne2030.

	Gemiddelde samenlevingscontacten	Gemiddeld partijcontacten
Gemiddelde	0,60	0,71
Standaardafwijking	0,53	0,61
Cronbach's Alpha	0,83	0,72
Pearson correlatie	0,77	
Vraag 13: “Hoe vaak bent u tijdens MijnBorne2030 vanuit onderstaande groepen gevraagd naar <u>het verloop van</u> de vorming van de toekomstvisie?”		
Vraag 14: “Hoe vaak is u tijdens MijnBorne 2030 vanuit onderstaande groepen gevraagd om een bepaalde <u>inbreng</u> te leveren bij de vorming van de toekomstvisie?”		

Uit tabel 4.4 blijkt dat het gemiddelde feitelijke contact met het raadslid over het algemeen relatief laag is, namelijk tussen “minder vaak dan eens per maand” en “eens per maand”. Verder blijkt dat het gemiddelde feitelijke contact vanuit de partijgelederen hoger ligt dan het gemiddelde feitelijke contact vanuit de samenlevingscontacten, maar dat deze verschillen minimaal zijn. Daarbij komt dat, gezien de schaalverdeling van 0 tot 3, de standaardafwijkingen voor beide gemiddelden relatief hoog zijn. De score op de Cronbach's Alpha is voor beide metingen boven de 0,70, waarmee deze metingen voldoende betrouwbaar zijn om een schaal voor partijcontacten en een schaal voor samenlevingscontacten te construeren. Verder blijkt dat de samenhang tussen de twee variabelen behoorlijk sterk is; met een score van 0,77 op de Pearson Correlatie blijkt dat een hogere score met het samenlevingscontact zeer sterk samenhangt met een hogere score voor partijcontacten. De verschillen tussen de frequentie van het contact kan beter worden beschreven aan de hand van de frequentieverdeling in figuur 4.2. Verder is in bijlage 3.3 een scatterplot opgenomen, waarin grafisch wordt weergegeven wat de samenhang tussen de variabele *partijcontacten* en *samenlevingscontacten* is. Uit figuur 4.2 blijkt dat de spreiding van het feitelijke contact vanuit de *partijcontacten* groter is dan de spreiding van het contact vanuit de *samenlevingscontacten*. Ook is de maximale score bij de partijcontactengroep het grootste. Opvallend is dat er met 3 raadsleden tijdens MijnBorne2030 überhaupt geen contact is geweest vanuit de *samenlevingscontacten*, en dat met 2 raadsleden er geen

contact is geweest vanuit de *partijcontacten*. De mediaan, het middelste getal uit een reeks getallen, is voor zowel *partijcontacten* als voor *samenlevingscontacten* 0.58. Daarmee onderstrepen de diagrammen de bevindingen uit tabel 4.4. Er bestaat een verschil in het feitelijke contact tussen de twee groepen; de raadsleden hebben iets meer contact gehad vanuit de *partijcontacten* dan vanuit de *samenlevingscontacten*, maar de verschillen zijn te klein om conclusies uit te trekken.

Figuur 4-2 Diagram met de verdeling van het gemiddelde contact vanuit de partijcontacten en de samenlevingscontacten met het raadslid tijdens MijnBorne2030

Naast een vraag over het contact vanuit de twee achterbangroepen met het raadslid tijdens MijnBorne2030, is ook onderzocht in hoeverre de raadsleden met hun partij hebben gecommuniceerd over MijnBorne2030 naar de verschillende achterbangroepen. Tabel 4.4 beschrijft de communicatie met de partij tijdens het project MijnBorne2030. Het is daarmee een alternatieve operationalisatie voor de maat van “partijcontacten”. De tabel is een resultaat van een meting op 4 verschillende momenten tijdens het proces van MijnBorne2030. De score kon daarbij variëren van een schaal 0 tot 3. Daarbij geeft een score van 0 aan “de frequentie was minder vaak dan eens per maand”, en de score 3 een “wekelijks” contact. De betrouwbaarheid van deze reeks van 4 items heeft een Cronbach’s Alpha van 0,87 is; de reeks is daarmee voldoende betrouwbaar een schaal te construeren om het contact vanuit de partij met het raadslid te meten.

Tabel 4-5 De gemiddelde communicatie met de partij volgens het raadslid over MijnBorne2030’ (vraag 13)

Communicatie met de partij	
Gemiddelde	1,44
Standaard afwijking	0,74
Cronbach’s Alpha	0,87

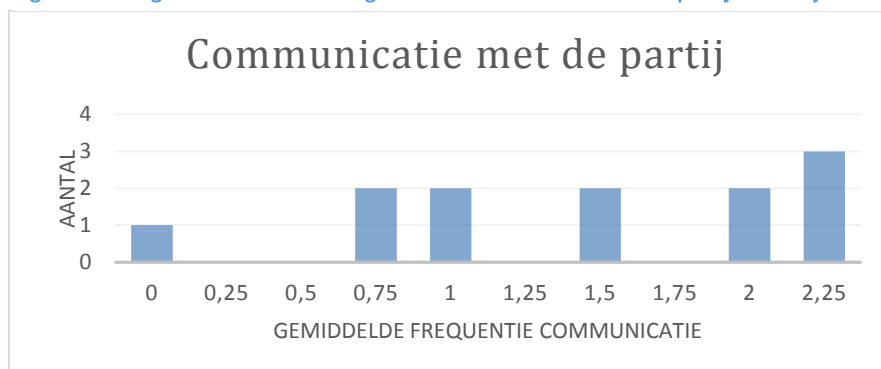
Vraag 12 luidt: Kunt u aangeven in hoeverre u met uw partij heeft gecommuniceerd over MijnBorne2030”. De uitvoer geeft de gemiddelde scores van de items “voorafgaand aan het proces”, “aan het begin van het proces”, “tegen het einde van het proces” en “aan het einde van het proces”.

Wat betreft de communicatie met de partij over MijnBorne2030, blijkt uit tabel 4.5 dat de frequentie van dit contact ergens ligt tussen “eens per maand” en “meerdere keren per maand”. De frequentie met de partij ligt daarmee aanzienlijk hoger dan de frequentie van het contact vanuit de achterban, zoals is weergegeven in tabel 4.4. De hoge standaardafwijking maakt echter dat het trekken van conclusies lastig is.

Uit figuur 4.3 blijkt dat de verdeling van de communicatie met de partij groot is. De mediaan van deze reeks getallen is 1,5; die ligt daarmee iets boven het gemiddelde. Wel blijkt dat vanuit alle partijen

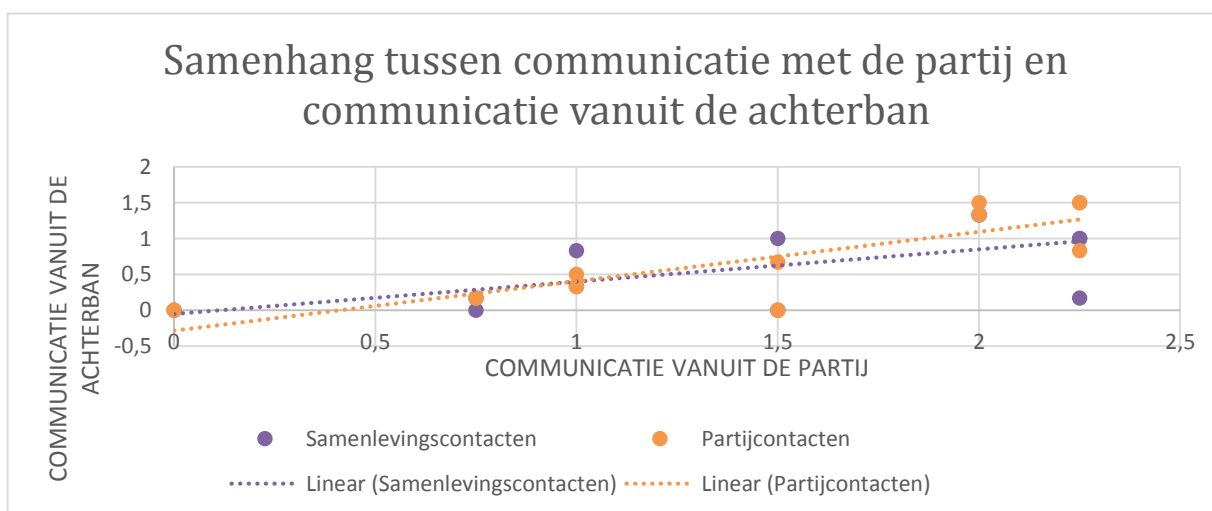
gecommuniceerd is; daarmee is de communicatie met de partij frequenter dan het contact vanuit de achterban.

Figuur 4-3 Diagram met de verdeling van de communicatie met de partij over MijnBorne2030

Interessant is om te beschrijven in hoeverre er een overeenkomst bestaat tussen de communicatie met de partij en de communicatie vanuit de achterban. Uit figuur 4.4 blijkt dat er een zekere mate van samenhang is tussen de scores voor de communicatie met de partij en de communicatie vanuit de achterban. Ook de gegevens uit tabel 4.5.1 onderschrijven deze samenhang; de samenhang tussen de communicatie met de partij en de partijcontacten is met 0.841 sterker dan de samenhang tussen de communicatie met de partij en de samenlevingscontacten; daarmee kan de communicatie met de partij gebruikt worden als alternatieve operationalisatie van de partijcontacten.

Figuur 4-4 Grafiek met de samenhang tussen de communicatie met de partij en respectievelijk de samenlevingscontacten en partijcontacten

Tabel 4-5.1 Samenhang tussen communicatie met de partij en de samenlevingscontacten/partijcontacten

		Samenlevingscontacten	Partijcontacten
Communicatie met de partij	Pearson Correlation	0,621	0,841
	N	12	12

4.4 In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de opvatting over politieke representatie van raadsleden en de communicatie met de achterban?

In de voorgaande drie paragrafen zijn de beschrijvende resultaten gegeven als antwoord op de eerste drie deelvragen. Deze zijn de basis voor de beantwoording van de vierde deelvraag. De vierde deelvraag is opgesplitst in drie delen; per mogelijke verklarende variabele wordt een resultaat gepresenteerd. Daarbij worden de resultaten getoetst aan de hypothesen, zoals geformuleerd in het theoretisch kader.

4.4.1 Acceptatie verklaard door de opvatting over de stijl van representatie?

Om inzicht te krijgen in de vraag *“In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de opvatting over de stijl van representatie”*, wordt in deze deelparagraaf gestart met een onderzoek naar samenhang tussen de opvatting over stijl van representatie en de inhoudelijke en procesacceptatie. In het theoretisch kader is daarbij de volgende hypothese geformuleerd: *voor delegates zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zijn dan voor trustees (hypothese 1)*.

In tabel 4.6 staat een uiteenzetting van de stijl van representatie afgezet tegen het rapportcijfer voor de inhoudelijke acceptatie en de procesacceptatie.

Tabel 4-6 Acceptatie voor MijnBorne2030 verklaard door stijl van representatie

	Stijl van representatie tijdens MijnBorne2030	N (aantal)	Gemiddelde	Standaard afwijking
Inhoudelijke acceptatie	Trustees en politico's	5	7,4	1,52
	Delegates	7	8	0,82
Procesacceptatie	Trustees en politico's	5	7,6	1,52
	Delegates	7	8	1,00

Zoals blijkt uit tabel 4.6, beoordelen delegates het project MijnBorne2030 (zowel het proces als het inhoudelijk resultaat) gemiddeld positiever dan trustees. Daarmee wordt hypothese 1 onderschreven; delegates hebben een hogere acceptatie voor het project MijnBorne2030 dan trustees, zowel voor het inhoudelijke resultaat als het proces van totstandkoming. Om te onderzoeken of de rapportcijfers ook daadwerkelijk samenhangen met de stijl van representatie, is een correlatietest uitgevoerd in tabel 4.7. De correlatietest is, in tegenstelling tot de weergave in paragraaf 4.1, uitgevoerd aan de hand van de niet gedichotomiseerde variabele stijl van representatie (kortom, met de variabele waarbij de scores variëren van 0 tot 3).

Zoals al bleek bij het bekijken van de gemiddelden in tabel 4.6, blijkt ook uit tabel 4.7 dat er in vergelijking met de stijl van representatie een positief verband is tussen het rapportcijfers voor het inhoudelijk resultaat en het proces van totstandkoming. In bijlage 3.4 en bijlage 3.5 zijn de scatterplots te vinden met de grafische spreiding van de scores van tabel 4.7. Uit de scatterplots blijkt dat de correlatie niet door onregelmatigheden of outliers wordt verklaard.

Tabel 4-7 Correlatie tussen acceptatie MijnBorne2030 en stijl van representatie

		Rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030	Rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030
Stijl van representatie	Pearson Correlatie	0,44	0,21
	N (aantal)	12	12

In dit onderzoek wordt de vuistregel van Pallant (2005) gebruikt om te bepalen of een effect voldoende sterk is. Die luidt: om te spreken van een gemiddelde samenhang moet er een correlatie bestaan tussen de variabelen die groter of gelijk is aan 0.30 of -.30. In het geval van stijl van representatie en de rapportcijfers, blijkt dat de correlatie tussen het inhoudelijke resultaat en de stijl van representatie, met een score van 0.44, voldoende sterk is. Er kan geconcludeerd worden dat de opvatting over stijl van representatie samenhangt met de inhoudelijke acceptatie voor het project MijnBorne2030. Verder blijkt dat de stijl van representatie niet voldoende samenhangt met de procesacceptatie, en wordt daarom achterwege gelaten bij de analyse naar de verklarende factoren voor het project MijnBorne2030. Daarmee geldt voor dit onderzoek dat hypothese 1 slechts ten dele waar is: *voor delegates is de inhoudelijke acceptatie hoger dan voor trustees*.

4.4.2 Acceptatie verklaard door de opvatting over de focus van representatie?

Om inzicht te krijgen in de vraag “In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de opvatting over de focus van representatie”, wordt in deze deelparagraaf gestart met een onderzoek naar samenhang tussen de opvatting over focus van representatie en de inhoudelijke en procesacceptatie. In het theoretisch kader is daarbij de volgende hypothese geformuleerd: *voor vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zijn dan voor vertegenwoordigers op het partijbelang. (hypothese 2)*.

Er wordt gestart met een uiteenzetting van de focus van representatie, in vergelijking met de rapportcijfer voor inhoudelijke acceptatie en procesacceptatie. De vergelijking is te vinden in tabel 4.8. Een scatterplot met een grafische spreiding van de verdeling voor de scores tussen de focus van representatie en de rapportcijfers zijn te vinden in bijlage 3.6 en bijlage 3.7. Uit de scatterplots komen geen onregelmatigheden naar voren.

Tabel 4-8 Acceptatie voor MijnBorne2030 afgezet tegen de focus van representatie

	Focus van representatie	N	Gemiddelde	Standaard afwijking
Inhoudelijke acceptatie	Lokaal belang	8	7,50	1,195
	Partijbelang	4	8,25	0,957
Procesacceptatie	Lokaal belang	8	7,63	1,302
	Partijbelang	4	8,25	0,957

Zoals blijkt uit tabel 4.8, beoordelen vertegenwoordigers van het partijbelang zowel het proces als de inhoud van het project MijnBorne2030 gemiddeld hoger dan vertegenwoordigers van het lokaal

belang. Daarmee voldoet deze tweedeling in zijn geheel niet aan de hypothese 2, die voortvloeit uit het theoretisch kader. Een analyse naar de samenhang tussen beide variabelen kan meer duidelijkheid brengen.

Om te onderzoeken of er samenhang is tussen de rapportcijfers en de focus van representatie, is een correlatietest uitgevoerd. De uitkomsten van deze analyse zijn gepresenteerd in tabel 4.9.

Tabel 4-9 Correlatie tussen acceptatie MijnBorne2030 en focus van representatie

		Rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030	Rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030
Focus van representatie	Pearson Correlatie	-,32	-,26
	N	12	12

De analyse is uitgevoerd aan de hand van de gedichotomiseerde variabele 'focus van representatie'. Zoals beschreven in paragraaf 3.3, is er vanwege een onzorgvuldigheid in de formulering voor gekozen om deze variabele te dichotomiseren.

Uit tabel 4.9 blijkt dat er een voldoende sterke correlatie is tussen het inhoudelijke resultaat van het project MijnBorne2030 en de focus van representatie, namelijk van -.32. Er is geen sprake van een voldoende sterke correlatie tussen de focus van representatie en de acceptatie voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030. Echter, wat betreft de correlatie die wel gevonden is, is er iets vreemds aan de hand. Eerder bleek al dat de rapportcijfers van de vertegenwoordigers van het partijbelang hoger zijn dan de rapportcijfer van de vertegenwoordigers van het lokaal belang. De negatieve correlatie tussen het inhoudelijke resultaat voor MijnBorne2030 en de focus van representatie betekent dat hypothese 2 onjuist is, en er mogelijk een omgekeerde relatie bestaat. Onduidelijk is waarom er een negatieve correlatie bestaat tussen de focus van representatie en het rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat. Er kan niet met zekerheid gesteld worden dat de focus van representatie een juiste maat is om de acceptatie van MijnBorne2030 te onderzoeken.

4.4.3 Acceptatie verklaard door de feitelijke de communicatie met de achterban?

Om inzicht te krijgen in de vraag *"In hoeverre kan de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard worden door de communicatie met de achterban"*, wordt in deze deelparagraaf gestart met een onderzoek naar samenhang tussen het rolgedrag van het raadslid van Borne (aan de hand van de communicatie met de achterban) en de inhoudelijke en procesacceptatie. Als vervolg op het concept focus van representatie, zijn in het theoretisch kader verwachtingen beschreven voor de indirecte relatie tussen focus op representatie, de communicatie met de achterban en de mate van acceptatie van beleid.

Voor vertegenwoordigers van het lokaal belang wordt verwacht dat zij relatief meer samenlevingscontacten, maar relatief minder partijcontacten zullen onderhouden dan vertegenwoordigers van het partijbelang; de focus van vertegenwoordigers van het lokaal belang ligt tenslotte bij de Bornse samenleving. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 3: vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang zullen vaker samenlevingscontacten onderhouden dan vertegenwoordigers van het partijbelang.

Ook wordt verwacht dat het samenlevingscontact zal bijdragen aan de inhoudelijke en procesacceptatie van het project MijnBorne2030, omdat met dit project juist de belangen van de inwoners van Borne gediend worden. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 4: naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer samenlevingscontacten heeft onderhouden zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zijn.

Daarentegen wordt voor vertegenwoordigers van het partijbelang verwacht dat zij relatief meer partijcontacten zullen onderhouden dan vertegenwoordigers van het lokaal belang; de focus van deze groep vertegenwoordigers ligt bij de belangen van de achterban van hun partij. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 5: vertegenwoordigers met een focus op het partijbelang zullen vaker partijcontacten onderhouden dan vertegenwoordigers van het lokaal belang.

Een hogere mate van partijcontacten zal naar verwachting bijdragen aan een relatief lagere acceptatie voor het project MijnBorne2030; het project MijnBorne2030 heeft ten slotte niet als doel om de belangen van de partij te behartigen. Op basis hiervan is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 6: naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer partijcontacten heeft onderhouden zal zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie lager zijn.

In bijlage 3.10 wordt als opmaat van de beantwoording van deze deelvraag, de relatie beschreven tussen de scores voor het rolgedrag aan de hand van het gemiddelde feitelijke contact en de opvatting over de focus van representatie. Daarbij is opmerkelijk dat vertegenwoordigers van het partijbelang zowel meer partijcontacten, als meer samenlevingscontacten hebben dan vertegenwoordigers van het lokaal belang; deze uitkomst is onverwacht. Hoewel dit in overeenstemming is met hypothese 5, werd in hypothese 3 juist verwacht dat vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang meer samenlevingscontacten zouden hebben. Desondanks zijn de verschillen tussen de groepen nog te klein om hier conclusies aan te kunnen verbinden. De correlatieanalyse in tabel 4.10 kan voor meer duidelijkheid zorgen. De scatterplots met een grafische weergave van de spreiding van de twee variabelen is te vinden in bijlage 3.8 en bijlage 3.9. De scatterplots geven geen opmerkelijke onregelmatigheden weer.

De correlatie eenheden in tabel 4.10 geven weer dat 3 van de 6 relaties een relatief sterk correleren met de rapportcijfer voor het project MijnBorne2030. Het feitelijke contact vanuit de samenlevingscontacten correleert voldoende sterk met het inhoudelijke resultaat én met het proces van totstandkoming. Deze correlatie is daarmee in overeenstemming met hypothese 4. Ook het feitelijke contact vanuit de partijcontacten correleert voldoende sterk met het inhoudelijke resultaat voor MijnBorne2030. De correlatie tussen het feitelijke contact met de partijcontacten en het inhoudelijke resultaat is opmerkelijk. Deze is onverwacht, en zelfs in tegenstelling met hypothese 6.

Enkel voor het verband tussen het feitelijke contact met de partijcontacten en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming is nauwelijks sprake van een correlatie. Ook is er nauwelijks sprake van een correlatie tussen de communicatie vanuit de partij en de rapportcijfers voor het project MijnBorne2030.

Tabel 4-10 Correlatie tussen gemiddeld feitelijk contact en de acceptatie voor MijnBorne2030

		Rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030	Rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030
Gemiddeld feitelijke contact met en vragen naar inbreng in MijnBorne2030 vanuit de samenlevingscontacten	Pearson Correlatie	0,44	0,34
	N	12	12
Gemiddeld feitelijke contact met en vragen naar inbreng in MijnBorne2030 vanuit de partijcontacten	Pearson Correlatie	0,41	0,07
	N	12	12
Gemiddelde communicatie vanuit de partij	Pearson Correlatie	0,06	-0,04
	N	12	12

Daar komt bij dat er tegelijkertijd nauwelijks sprake is van een correlatie tussen het procesacceptatie en het feitelijke contact met de partijcontacten. Desondanks kan ook het feitelijke contact met de partijcontacten van raadsleden gebruikt worden om de inhoudelijke acceptatie van MijnBorne2030 om te gebruiken in de analyse naar de verklarende factoren.

5. Conclusie

In dit onderzoek is de acceptatie voor het project van MijnBorne2030 van de raadsleden van gemeente Borne onderzocht. De hoofdvraag die daarbij voor dit onderzoek is geformuleerd is:

Hoe groot is de inhoudelijke en procesacceptatie voor de toekomstvisie MijnBorne2030 onder raadsleden van de gemeente Borne, en welke rol spelen rolopvattingen en rolgedrag van de raadsleden van Borne?

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de herijking van de toekomstvisie van Borne. De raadsleden hebben de toekomstvisie van Borne laten herijken met behulp van een interactief beleidstraject. Toekomstvisies worden door organisaties gebruikt om een koers uit te stippelen op de middellange termijn, en wordt door Bornse gemeenteraad gebruikt om het gemeentebestuur te sturen (Gemeente Borne, 2010). Onder de noemer MijnBorne2030 is middels een burgerraadpleging de toekomstvisie voor Borne vastgesteld tot 2030. Door te kiezen voor een interactief beleidstraject, heeft de raad onder de verwachting uitgesproken om tot een breed gedragen toekomstvisie te komen. Ook heeft de raad voorafgaand aan het totstandkomingstraject al de intentie uitgesproken om de uitkomst van het project over te nemen, hoewel deze intentie door de vooraf gestelde randvoorwaarden voorwaardelijk was. De vraag is echter in hoeverre de raadsleden de uitkomst van het project MijnBorne2030 accepteren.

De concepten rolopvatting en rolgedrag, die in de hoofdvraag van dit onderzoek zijn geformuleerd, komen voort uit het concept representatie. In de eerste plaats wordt via de directe relatie het verband tussen de rolopvatting over de stijl van representatie en de acceptatie onderzocht. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen trustees en delegates. De bijbehorende hypothese stelt dat voor delegates zowel de inhoudelijke als de procesacceptatie hoger zal zijn dan voor trustees. De tweede directe relatie die voortvloeit uit representatie, is die tussen de rolopvatting over de focus van representatie en acceptatie. De focus van representatie beschrijft welk belangen van welke segmenten gediend zouden moeten worden. In dit onderzoek is daarbij een onderscheid gemaakt tussen een focus op het lokaal belang en een focus op het partijbelang. De bijbehorende hypothese stelt dat voor vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang zowel de inhoudelijke als de procesacceptatie hoger zal zijn dan voor vertegenwoordigers van het partijbelang. De derde relatie is een indirecte relatie, waarin het feitelijke rolgedrag van de raadsleden onderzocht aan de hand van de communicatie met de achterban. De bijbehorende hypothesen stellen dat naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer samenlevingscontacten heeft onderhouden zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zal zijn. Anderzijds wordt gesteld dat naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer partijcontacten heeft onderhouden zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie lager zal zijn.

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen, die de beantwoording van de hoofdvraag ondersteunen. In de eerste deelvraag is de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 beschreven. De gemiddelde beoordeling van de raadsleden voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030 is met een 7.75 fractioneel lager dan de gemiddelde beoordeling voor het proces van totstandkoming (die het rapportcijfer 7.83 krijgt).

De tweede deelvraag beschrijft de rolopvatting over politieke representatie van de raadsleden van Borne. Daaruit blijkt dat een meerderheid van 7 raadsleden zichzelf beschouwen als delegate, de rolopvatting waarbij het raadslid zijn mening bij stelt aan een meerderheid van zijn achterban. Vijf

raadsleden beschouwen zichzelf als trustee of politico, de rolopvatting waarbij het raadslid (in het geval van de politico, afhankelijk van de situatie) zijn eigen mening volgt. Ook is onderzocht welke focus van representatie de raadsleden van Borne hanteerden tijdens het project MijnBorne2030. Een meerderheid van 8 raadsleden stelt dat zij in de eerste plaats het lokaal belang zouden vertegenwoordigen. De andere 4 raadsleden focussen zich in eerste instantie op het partijbelang.

In de derde deelvraag is de frequentie van de achterbancommunicatie van de raadsleden tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie MijnBorne2030 beschreven. Daaruit blijkt dat de frequentie van het contact vanuit de achterban met het raadslid relatief laag ligt; de gemiddelde frequentie van de communicatie ligt tussen *“minder vaak dan eens per maand”* en *“eens per maand”*. Verder blijkt dat vanuit de partijcontacten meer contact is onderhouden met de raadsleden van Borne dan vanuit de samenlevingscontacten, maar dat de verschillen tussen deze twee groepen relatief klein zijn. Ten slotte blijkt dat de communicatie met de partij frequenter plaatsvond dan de communicatie vanuit de achterban. Verder blijkt er een correlatie te bestaan tussen de communicatie met de partij en de partijcontacten.

In de vierde deelvraag is onderzocht of de inhoudelijke en procesacceptatie van de raadsleden van Borne voor het project MijnBorne2030 verklaard kan worden door, achtereenvolgens, de opvatting over politieke representatie van raadsleden en de communicatie met de achterban. De resultaten van de correlatie tussen de verklarende en de te verklarende variabelen zijn weergegeven in tabel 5.1.

Tabel 5-1 Overzicht van de correlatiecoëfficiënten van het onderzoek onder raadsleden over MijnBorne2030

	Inhoudelijke acceptatie	Procesacceptatie
Stijl van representatie	0.44	0.21
Focus van representatie	-.32	-.26
Samenlevingscontacten	0.44	0.34
Partijcontacten	0.41	0.07
Communicatie vanuit de partij	0.06	-.04

In de eerste hypothese is beschreven dat, wat betreft de opvatting over stijl van representatie, voor delegates zowel de inhoudelijke als de procesacceptatie hoger zal zijn. Uit dit onderzoek blijkt dat deze hypothese maar ten dele uitkomt: de opvatting over de stijl van representatie van de raadsleden van Borne als delegate hangt alleen samen met de inhoudelijke acceptatie voor het project MijnBorne2030.

Voor de opvatting over de focus van representatie is de hypothese geformuleerd dat voor vertegenwoordigers met een focus op het lokale belang zowel het inhoudelijke als de procesacceptatie hoger zal zijn. Uit het onderzoek blijkt dat de opvatting over de focus van representatie alleen voldoende samenhangt met de inhoudelijke acceptatie voor het project MijnBorne2030. Echter, de samenhang tussen de focus op het lokale belang en de inhoudelijke acceptatie is negatief. De verklarende waarde van het concept lijkt daarmee een tegengestelde relatie te hebben voor de acceptatie van de inhoud van het project MijnBorne2030. In ieder geval is hypothese 2 onjuist. Mogelijk is het niet de focus op het lokaal belang, maar een focus op het partijbelang een samenhangende factor voor de inhoudelijke acceptatie van het project MijnBorne2030.

Voor de communicatie met de achterban is de hypothese geformuleerd dat naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer samenlevingscontacten heeft onderhouden, zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie hoger zal zijn. Anderzijds wordt gesteld dat naarmate het raadslid tijdens MijnBorne2030 meer partijcontacten heeft onderhouden zowel de procesacceptatie als de inhoudelijke acceptatie lager zal zijn. Echter, uit het onderzoek blijkt dat vooral een frequentere communicatie met zowel de samenlevingscontacten als met de partijcontacten een voldoende verklarende factor zijn voor de inhoudelijke acceptatie van MijnBorne2030. Daarmee voldoen de uitkomsten van deze deelvraag slechts ten dele aan de geformuleerde hypothesen. Ook geldt dat een hogere mate van samenlevingscontacten met de raadsleden van Borne een voldoende verklaring is voor de procesacceptatie van MijnBorne2030. Ook is gebleken dat vertegenwoordigers van het partijbelang gemiddeld meer communicatie hebben met samenlevingscontacten dan vertegenwoordigers van algemeen belang.

Terugkomend op de hoofdvraag, kan geconcludeerd worden dat de raadsleden van Borne de inhoudelijke acceptatie waarderen met het rapportcijfer 7.75, en de procesacceptatie door de raadsleden van Borne gemiddeld wordt gewaardeerd met een 7.83. Echter, indien er een onderscheid wordt gemaakt naar opvattingen over politieke representatie en feitelijk rolgedrag, ontstaan er verschillen in de gemiddelden voor de rapportcijfers voor MijnBorne2030. Uit dit onderzoek blijkt dat wat betreft de inhoudelijke acceptatie de opvatting over de stijl van representatie en de focus van representatie van de raadsleden van Borne als verklarende factor kan dienen; een raadslid als delegate en een focus op het partijsegment zijn een verklarende factor een hogere mate van inhoudelijke acceptatie. Ook een hogere feitelijke communicatie met de raadsleden vanuit de samenlevingscontacten en de partijcontacten zijn verklarende factoren voor de inhoudelijke acceptatie van MijnBorne2030. Daarnaast blijkt dat de procesacceptatie tot op zekere hoogte verklaart kan worden door een hogere feitelijke communicatie met de samenlevingscontacten.

Uit het onderzoek van de 4 deelvragen is gebleken dat de procesacceptatie van MijnBorne2030 alleen kan worden verklaard door de feitelijke communicatie met de samenlevingscontacten. Opvallend is daarbij dat vertegenwoordigers van het partijbelang meer communicatie hebben onderhouden het algemene maatschappelijke belang dan vertegenwoordigers van het Bornse belang.

De inhoudelijke acceptatie van het project MijnBorne2030 kan verklaard worden door de stijl van representatie, een focus van representatie op het partijbelang, een hogere mate van communicatie met de samenlevingscontacten en een hogere mate van communicatie met de partijcontacten. Opvallend is daarbij de correlatie met de focus van representatie, omdat deze negatief correleert. In tegenstelling tot de hypothese, lijkt het erop dat een focus op het partijbelang een verklarende factor voor de inhoudelijke acceptatie van het project MijnBorne2030. Wat betreft de correlatie tussen de feitelijke communicatie en de inhoudelijke acceptatie, is opvallend een hoger feitelijk contact met zowel de samenlevingscontacten als met de partijcontacten leidt tot een hogere mate van inhoudelijke acceptatie. Ook deze correlatie voldoet daarmee slechts ten dele aan de reeds geformuleerde hypothese.

Discussie

Gezien de eerder geformuleerde verwachtingen, blijkt dat 4 van de 6 verklarende correlaties in meer of mindere mate afwijken van de eerder geformuleerde verwachtingen. Waarom de verwachtingen afwijken van de uitkomst van dit onderzoek, kan met de data die in dit onderzoek is verzameld niet met zekerheid worden vastgesteld. Het onderzoek heeft zich gefocust op rolopvattingen en rolgedrag

vanuit representatie als verklarende factor, een verklaring die voortvloeit uit de literatuur. Daarnaast blijkt dat de procesacceptatie van MijnBorne2030 enkel verklaard zou worden door de feitelijke communicatie met de samenlevingscontacten. Dit in tegenstelling tot inhoudelijke acceptatie, die 4 verklarende factoren kent. Des te opmerkelijker is dit verschil met de verwachting dat inhoudelijke en procesacceptatie elkaar zouden beïnvloeden.

Zoals eerder opgemerkt, zal ook nader onderzoek moeten worden gedaan naar de negatieve correlatie tussen de focus van representatie en de inhoudelijke acceptatie. Daarbij is het de vraag of de empirie het in dit geval het bij het rechte einde had, of dat de omgekeerde relatie wordt verklaard door andere verklarende variabelen.

Een derde noot die geplaatst kan worden bij de afwijkende resultaten van dit onderzoek, is dat in vergelijking met soortgelijk onderzoek (Eulau et al., 1959; De Groot, 2008) onder vertegenwoordigers en raadsleden, Bornse raadsleden zich veel vaker beschouwen als delegate. Welke gevolgen deze andere verdeling op dit onderzoek heeft, is echter niet met stelligheid te zeggen.

Literatuurlijst:

- Babbie, E. (2007). *The Practice of Social Research*. Wadsworth Cengage Learning, Belmont - CA
- Bartelds, J.F., Jansen, E.P.W.A., & Joostens, Th. H. (1989). *Enquêteren: Het opstellen en gebruiken van vragenlijsten*. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Berens, R.P., Bohara, A.K., Jenkins-Smith, H., Silva, C. & Weimar, D.L. (2003). The advent of Internet Survey for Political Research: A comparison between telephone and internet samples. *Political Analysis*, 11 (1), 1-22.
- Boedeltje, M.M. (2009). *Draagvlak door interactief bestuur: fictie of feit?! Proefschrift*, Universiteit Twente, Enschede. doi: 10.3990/1.9789036528085
- Bressers, J.Th.A. (1993). Beleidsevaluatie en beleidseffecten. In A. Hoogerwerf (Ed.), *Overheidsbeleid*, (pp. 161-179). Samsom H.D. Tjeenk Willink, Alphen aan den Rijn. Verkregen via: <http://doc.utwente.nl/4613/>
- Burke, E. (1999). Speech at Mr. Burke's Arrival in Bristol. In Isaac Kramnick (Ed.), *The Portable Edmund Burke*. Harmondsworth: Penguin Books
- Cornips, J. (2008). *Invloed in interactie, een onderzoek naar de relatie tussen instituties en invloed in lokale interactieve beleidsprocessen*. (Proefschrift) Universiteit Twente, Enschede
- Denters, S.A.H. (2012). *A dirty job that needs to be done! De rol van het raadslid door de ogen van Nederlandse Burgers*. Ongepubliceerd manuscript
- Denters, S.A.H. & Van der Kolk, H. (1993). *Leden van de Raad, hoe zien raadsleden uit zeven grote gemeenten het raadlidmaatschap?* Delft, Eburon. Verkregen via: <http://www.utwente.nl/mb/pa/staff/kolk/Leden%20van%20de%20Raad.pdf>
- Denters, S.A.H., & Klok, P.J. (2012). *Councillor attitudes to 'interactive' governance: Evidence from a survey in five Dutch urban municipalities*. Ongepubliceerd manuscript
- Denters, S.A.H., & Klok, P.J. (2012). *MijnBorne2030: Van, Voor en Door Bornenaren? Eindrapportage Evaluatieonderzoek*. Universiteit Twente. Verkregen via: http://www.mijnborne2030.nl/storage/5a4861e0373986515bfb0ff55af6ba38a2e60ffd/files/Eindrapportage_Borne.pdf
- Edelenbos, J. (2000). *Proces in vorm. Procesbegeleiding van interactieve beleidsvorming over lokale ruimtelijke projecten*. (Proefschrift) Lemma, Utrecht. Verkregen via: <http://repository.tudelft.nl/view/ir/uuid%3A9c5c7dae-aa07-4534-90fb-d9f6651946c9/>
- Edelenbos, J., Steijn, B. & Klijn, E.H. (2010). Does Democratic Anchorage Matter? An Inquiry Into the Relation Between Democratic Anchorage and Outcome of Dutch Environmental Projects. *American Review Of Public Administration*, 40 (1), 46-63. doi: 10.1177/0275074009332064
- Eulau, H., Wahlke, J.C., Buchanan W. & Ferguson L.C. (1959). The role of the representative: some empirical observations on the theory of Edmund Burke. *The American Political Science Review*, 53 (3), 742-756. Verkregen via: <http://www.jstor.org/stable/1951941>
- Gemeente Borne (2001). *Borne Nieuw, een politiek-bestuurlijke visie op toekomstig Borne in Netwerkstad Twente*. (Intern document)

- Gemeente Borne (2010). *Projectvoorstel MijnBorne2030*.
Verkregen via: http://www.mijnborne2030.nl/storage/af32367dcd94af99a8175ee282207afac9eb0b44/files/Projectvoorstel_MijnBorne2030.pdf
- Graaf, L.J. de (2007). *Gedragen beleid. Een bestuurskundig onderzoek naar interactief beleid en draagvlak in de stad Utrecht*. (Proefschrift) Universiteit Utrecht, Utrecht. doi: 1874/138529
- Groot, M. de (2009). *Democratic effects of institutional reform in local government: the case of the Dutch Local Government Act 2002*. Universiteit Twente, Enschede. Thesis. doi: 10.3990/1.9789036528740
- Holmberg, S. (1989). Political Representation in Sweden. *Scandinavian Political Studies*, 12 (1), p. 1-34. Verkregen via: https://tidsskrift.dk/index.php/scandinavian_political_studies/article/view/13037/24835
- Kiesraad (n.d.). *Databank Verkiezingsuitslagen: Verkiezingsuitslagen Gemeenteraad 1918 – heden*. Verkregen via: <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/Na1918/Verkiezingsuitslagen.aspx?VerkiezingsTypeId=3>
- Kolk, H. van der (1997). *Electorale controle; de invloed van verkiezingen op het gedrag van gemeenteraadsleden*. (proefschrift) Twente University Press, Enschede.
- LimeSurvey (2013). LimeSurvey Manual. Geraadpleegd op 19 juli 2013 op: http://manual.limesurvey.org/wiki/LimeSurvey_Manual
- Michels, A.M.B. (2011). De democratische waarde van burgerparticipatie: interactief bestuur en deliberatieve fora. *Bestuurskunde*, 20 (2), p. 75-84
Verkregen via: <http://igitur-archive.library.uu.nl/USBO/2012-0229-201146/Democratischewaardevanburgerparticipatie%20Michels.pdf>
- Pallant, J.F. (2005). *SPSS Survival Manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows (Version 12)*. Ligare, Sydney
- Parlement & Politiek (n.d.). *Het begrip 'zonder last en ruggespraak'*. Verkregen via: http://www.parlement.com/id/vituefrhhaq8/het_begrip_zonder_last_en_ruggespraak
- Pitkin, H.F. (1967). *The concept of representation*. Berkeley, University of California Press.
- Pröpper, I. & Kessens, H. (2005). *Tussen pluche en publiek, lokale politiek in de praktijk*. Coutinho, Bussum
- Pröpper, I. & Steenbeek, D.A. (2009). *De aanpak van interactief beleid: elke situatie is anders*. Coutinho, Bussum.
- Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Thomassen, J.J.A. (1991). Politieke representatie. In: *Hedendaagse democratie* (pp. 165-186). Samsom HD Tjeenk Willink, Alphen aan de Rijn. Verkregen via: <http://doc.utwente.nl/3484/>
- Thomassen, J.J.A. (1993). Democratie en representatie. In: J. Van Deth (Ed.), *Handboek Politicologie* (pp. 329-355). Van Gorcum, Assen.

Bijlage 1: MijnBorne2030 Projectvoorstel

Achtergrondinformatie over de taakverdeling in het project MijnBorne2030 (Gemeente Borne, 2010, p. 5-8)

Kwaliteit

Kwaliteitseisen:

- Proces: zorgvuldige en transparant proces met realistische en expliciete verwachtingen
- Draagvlak: door een breed samengestelde regiegroep gedragen toekomstvisie
- Interactie: tot stand gekomen in interactie met inwoners en organisaties
- Vaststelling: vastgesteld door de gemeenteraad en maatschappelijke partners

Risico's:

- Inwoners en organisaties voelen zich niet betrokken
- Verkeerde verwachtingen bij maatschappelijke partners
- Overschrijding van beschikbare ambtelijke capaciteit en beschikbaar budget
- Toekomstvisie kan leiden tot aanpassingen van huidig gemeentelijk beleid met organisatorische en financiële gevolgen.
- Afstemming met structuurvisie

Informatie en communicatie

De communicatiestrategie is in dit proces gericht op betrekken (we halen buiten naar binnen), luisteren (en ook duidelijk zijn over wat en wel niet kan), meedenken (ook buiten bestaande kaders), beslissen (wie beslist waarover?) en verankeren (draagvlak krijgen voor de toekomstvisie van zowel de gemeenschap als van de politiek).

De communicatiestrategie wordt voorafgaand aan elke stap (verkennen, richting, vaststellen) uitgewerkt in een communicatieplan. Centraal staat de website: Ook zullen nieuwe media gebruikt worden waar dit kan helpen om de interactie met inwoners en organisaties te versterken.

De gemeentelijke conceptstructuurvisie zal besproken worden in de regiegroep. Reacties zullen gebruikt worden voor zowel de toekomstvisie als voor de structuurvisie.

Voor veel (vrijwilligers)organisaties is het moeilijk is om voldoende tijd vrij te maken voor deelname aan de projectgroep. Organisaties zullen daarom bij alle tussenproducten (trendstudie, identiteitsonderzoek, ambities, scenario's en toekomstvisie) vroegtijdig de gelegenheid krijgen om hun ideeën in te brengen en zo mee te sturen.

Inwoners hebben op vier onderdelen inbreng in de toekomstvisie:

1. In het onderzoek naar identiteit (meepraten)
2. Formuleren van ambities en scenario's (meepraten)
3. Bepalen van voorkeursscenario (meebeslissen)
4. Uitwerken van voorkeursscenario (meedoen)

Interne communicatie vindt plaats via de projectgroep en de regiegroep. Leden van de regiegroep zijn verantwoordelijk voor de informatieverzameling en –verspreiding binnen de organisaties.

Organisatie

De gemeenteraad is initiatiefnemer tot de herijking van de toekomstvisie. (De besturen van) alle maatschappelijke partners besluiten voor hun eigen organisatie over de definitieve Toekomstvisie. Namens de gemeente besluit de gemeenteraad over de definitieve Toekomstvisie.

Projectorganisatie

De *regiegroep* treedt op als opdrachtgever. De regiegroep bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke partners die verantwoordelijkheid willen nemen voor de totstandkoming van de toekomstvisie. De burgemeester is voorzitter van de regiegroep en daarmee de bestuurlijk opdrachtgever.

De *projectleider* treedt op als opdrachtnemer. De gemeente stelt een projectleider beschikbaar.

De *projectgroep*, zorgt voor de organisatie van het proces en voor de totstandkoming van de Toekomstvisie en van de tussenproducten.

De projectgroep, waar alle organisaties uit de regiegroep aan deel kunnen nemen, bestaat voornamelijk uit medewerkers van de gemeente: projectleider, coördinator communicatie, coördinatie inhoud, projectsecretaris en drie inhoudelijke experts (bestuur/strategie, sociaal/maatschappelijk en ruimtelijk/economisch).

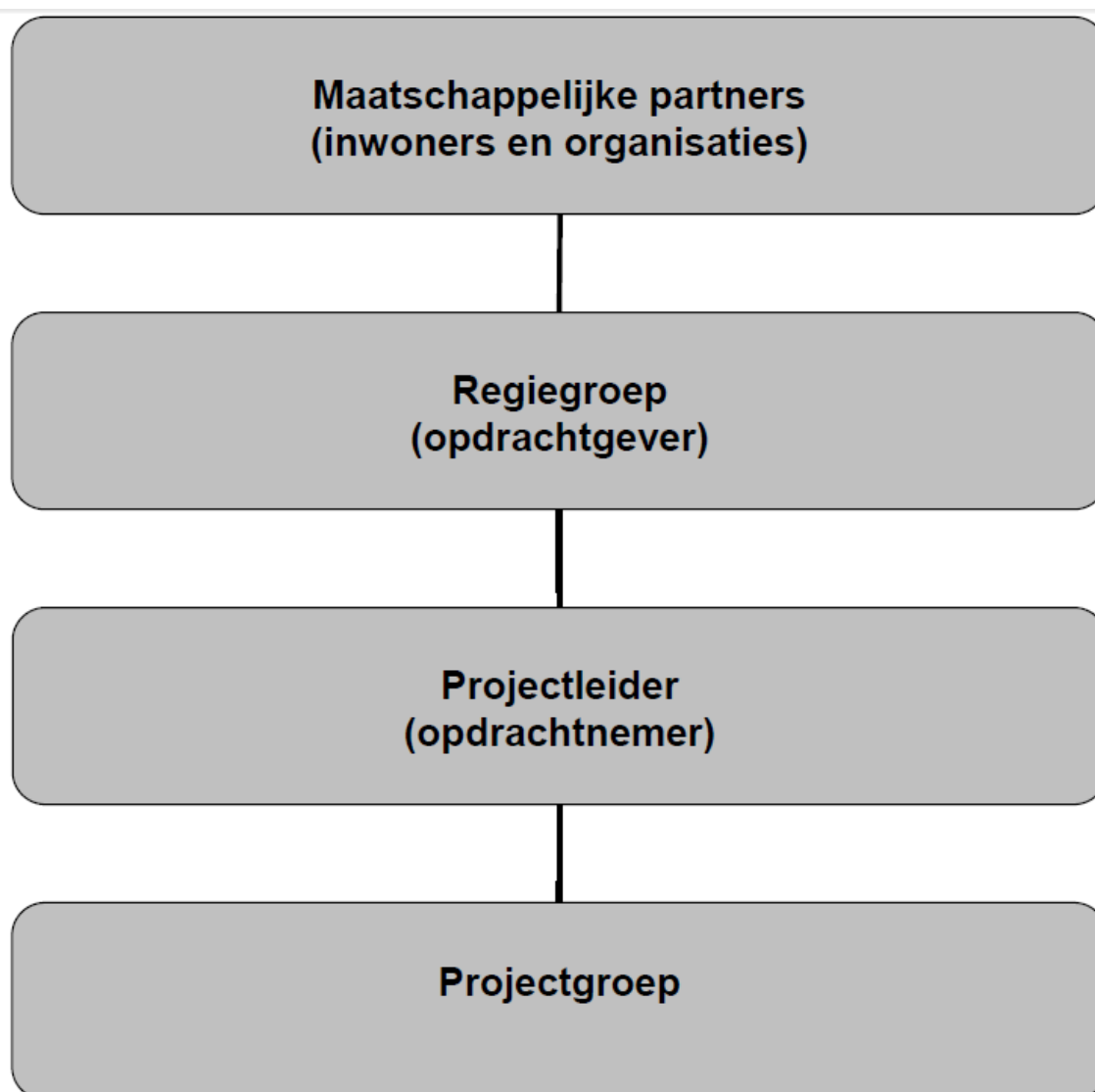
Projectcontrol vindt plaats door de gemeente.

Besluitvorming

Na vaststelling van de concepttoekomstvisie in de regiegroep wordt deze voor vaststelling aangeboden aan de organisaties die deelnemen aan de regiegroep. Voor de gemeente betekent dit dat de reguliere besluitvormingsprocedure gevolgd wordt: eerst besluitvorming in het college van B en W en vervolgens door de gemeenteraad. De besluitvorming over de Toekomstvisie vindt dus parallel plaats door alle organisaties.

Rollen:

- De gemeenteraad is als initiatiefnemer verantwoordelijk voor vaststelling van randvoorwaarden voor het proces en voor de definitieve vaststelling van de Toekomstvisie voor de gemeente als partner.
- De regiegroep is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het proces en creëert randvoorwaarden om het proces zo optimaal mogelijk vorm te geven. De randvoorwaarden voor het proces die de gemeenteraad heeft gesteld zijn hierbij uitgangspunt. De regiegroep is verantwoordelijk voor een door de gemeenschap gedragen Toekomstvisie. De regiegroep staat voor het belang van Borne en integreert deelbelangen vanuit verschillende thema's.
- De projectleider is integraal eindverantwoordelijk voor het project binnen de bestuurlijke en organisatorische randvoorwaarden.
- De projectgroep is verantwoordelijk voor de interactieve totstandkoming van tussenproducten en de Toekomstvisie. De projectgroep geeft vorm aan het proces en inhoud aan tussenproducten en de Toekomstvisie. Het feit dat de projectgroep vooral uit medewerkers van de gemeente bestaat, betekent dat extra aandacht besteed moet worden aan de inbreng van andere organisaties voor de tussenproducten.

Bijlage 2: Enquête draagvlak raadsleden MijnBorne2030

Draagvlak Raadsleden MijnBorne2030

Evaluatie onder raadsleden naar draagvlak naar aanleiding van het interactieve beleidsproject MijnBorne2030.

Welkom,

Dit onderzoek is onderdeel van de evaluatie van het project MijnBorne2030. Het onderzoek richt zich op de rol van de gemeenteraadsleden tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie. Het onderzoek wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van Prof.dr. S.A.H. Denters (hoogleraar Bestuurskunde, Universiteit Twente)

Wij wijzen er met nadruk op dat de gegevens uit deze vragenlijst worden opgeslagen op de beveiligde servers van de Universiteit Twente, met het oog op de bescherming van de privacy.

Heeft u vragen over deze enquête, dan kun u zich – bij voorkeur per e-mail – richten tot:

Robert Starke

E-mail: (verwijderd voor publicatie)

Telefoon: (verwijderd voor publicatie)

a. Roloriëntatie

Tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie MijnBorne2030 was u gemeenteraadslid. We willen u nu een aantal vragen stellen over hoe u tegen uw rol als raadslid aankijkt.

De respondent verleent aan het IGS Datalab van de Universiteit Twente te Enschede het recht om de gegevens verzameld in de digitale vragenlijst MijnBorne2030 voor niet-commerciële doeleinden op te nemen in haar archieven. Geeft u hierbij uitdrukkelijk toestemming voor het gebruik van uw gegevens die in de vragenlijst zijn vastgelegd voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek.

(Ja/nee)

1. Beschouwt u zichzelf in de eerste plaats als vertegenwoordiger van de leden van uw partij, als vertegenwoordiger van de kiezers van uw partij of als de vertegenwoordiger van alle kiezers in Borne?

Slechts één antwoord mogelijk

Vertegenwoordiger van de leden van uw partij	☐
Vertegenwoordiger van de kiezers van uw partij	☐
Vertegenwoordiger van alle kiezers in Borne	☐

2. Raadsleden vervullen veel uiteenlopende taken. Hoe belangrijk vindt u de onderstaande taken?		Ze er belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet Belangrijk
A.	Het in de gemeenteraad verwoorden van de opvattingen van mijn achterban	☐	☐	☐	☐
B.	Het uitleggen van beslissingen die we in de gemeenteraad nemen aan mijn achterban.	☐	☐	☐	☐

3. Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van de kiezers van Borne, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?

De meerderheid van de kiezers van Borne volgen.	☐
Mijn eigen mening volgen.	☐

4. Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van de leden van mijn partij, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?

Mening meerderheid van de kiezers van mijn partij volgen.	☐
Mijn eigen mening volgen.	☐

5. Stel dat u als raadslid een andere mening heeft over de toekomst van Borne dan de meerderheid van de leden van mijn partij, wat vindt u dan dat u als raadslid behoort te doen?

Mening meerderheid van de leden van mijn partij volgen.	☐
Mijn eigen mening volgen.	☐

6. Hoe belangrijk vindt u het om ten behoeve van het raadswerk contact te onderhouden met de onderstaande personen en groepen.		Ze er belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet Belangrijk
A.	Leden van bestuur van mijn partij	☐	☐	☐	☐
B.	Leden van mijn fractie	☐	☐	☐	☐
C.	Andere leden van mijn partij	☐	☐	☐	☐
D.	Raadsleden van andere fracties	☐	☐	☐	☐
E.	Burgemeester en Wethouders	☐	☐	☐	☐
F.	Gemeenteambtenaren	☐	☐	☐	☐
G.	Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties	☐	☐	☐	☐
H.	Vertegenwoordigers van lokaal bedrijfsleven	☐	☐	☐	☐
I.	Individuele burgers	☐	☐	☐	☐

7. Vaak wordt gesproken van een links-rechts dimensie in de Nederlandse politiek. Waar zou u zichzelf plaatsen op deze links-rechts dimensie?											
Links Rechts 012345678910 ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐											

a. Situatie en feitelijk gedrag

In dit onderdeel willen we u vragen over het feitelijke contact dat u tijdens MijnBorne2030 vorig jaar heeft gehad met verschillende groepen tijdens de ontwikkeling van de toekomstvisie en hoe u daarmee bent omgegaan.

8. Kunt u aangeven hoe vaak u tijdens de ontwikkeling van de toekomstvisie in contact gestaan met de volgende personen.		Wekelijks	Meerdere keren per maand	Eens per maand	Minder vaak dan eens per maand
A.	Leden van bestuur van mijn partij	☐	☐	☐	☐
B.	Leden van mijn fractie	☐	☐	☐	☐
C.	Andere leden van mijn partij	☐	☐	☐	☐
D.	Raadsleden van andere fracties	☐	☐	☐	☐
E.	Burgemeester en Wethouders	☐	☐	☐	☐
F.	Gemeenteambtenaren	☐	☐	☐	☐
G.	Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties	☐	☐	☐	☐
H.	Vertegenwoordigers van lokaal bedrijfsleven	☐	☐	☐	☐
I.	Individuele burgers	☐	☐	☐	☐

9. Heeft u tijdens MijnBorne2030 wel eens een spanning ervaren tussen de opvatting van uw kiezers van Borne, en uw eigen opvatting?

Vaak	Soms	Zelden of nooit
☐	☐	☐

10. Heeft u tijdens MijnBorne2030 wel eens een spanning ervaren tussen de opvatting van uw partij, en uw eigen opvatting?

Vaak	Soms	Zelden of nooit
☐	☐	☐

11. Heeft u tijdens MijnBorne2030 wel eens een spanning ervaren tussen de opvatting van de meerderheid van de kiezers van Borne en de opvatting van mensen binnen uw partij.

Vaak	Soms	Zelden of nooit
☐	☐	☐

b. Achterban Communicatie

12.		Kunt u aangeven hoe vaak u met uw partij heeft gecommuniceerd over MijnBorne2030.			
		Wekelijks	Meerdere keren per maand	Eens per maand	Minder vaak dan eens per maand
A.	Voorafgaand aan het proces	☐	☐	☐	☐
B.	Aan het begin van het proces	☐	☐	☐	☐
C.	Tegen het einde van het proces	☐	☐	☐	☐
D.	Aan het einde van het proces	☐	☐	☐	☐

13.		Hoe vaak bent u tijdens MijnBorne2030 vanuit onderstaande groepen gevraagd naar <u>het verloop van</u> de vorming van de toekomstvisie?			
		Wekelijks	Meerdere keren per maand	Eens per maand	Minder vaak dan eens per maand
A.	Leden van bestuur van mijn partij	☐	☐	☐	☐
B.	Leden van mijn fractie	☐	☐	☐	☐
C.	Andere leden van mijn partij	☐	☐	☐	☐
D.	Raadsleden van andere fracties	☐	☐	☐	☐
E.	Burgemeester en Wethouders	☐	☐	☐	☐
F.	Gemeenteambtenaren	☐	☐	☐	☐
G.	Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties	☐	☐	☐	☐
H.	Vertegenwoordigers van lokaal bedrijfsleven	☐	☐	☐	☐
I.	Individuele burgers	☐	☐	☐	☐

14.		Hoe vaak is u tijdens MijnBorne 2030 vanuit onderstaande groepen gevraagd om een bepaalde <u>inbreng</u> te leveren bij de vorming van de toekomstvisie?			
		Wekelijks	Meerdere keren per maand	Eens per maand	Minder vaak dan eens per maand
A.	Leden van bestuur van mijn partij	☐	☐	☐	☐
B.	Leden van mijn fractie	☐	☐	☐	☐
C.	Andere leden van mijn partij	☐	☐	☐	☐
D.	Raadsleden van andere fracties	☐	☐	☐	☐
E.	Burgemeester en Wethouders	☐	☐	☐	☐
F.	Gemeenteambtenaren	☐	☐	☐	☐
G.	Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties	☐	☐	☐	☐
H.	Vertegenwoordigers van lokaal bedrijfsleven	☐	☐	☐	☐
J.	Individuele burgers	☐	☐	☐	☐

15.		Hoe vaak heeft u tijdens de totstandkoming van de toekomstvisie MijnBorne2030 de volgende activiteiten ondernomen?			
		Wekelijks	Meerdere keren per maand	Eens per maand	Minder vaak dan eens per maand
A.	Het in de gemeenteraad verwoorden van standpunten vanuit mijn achterban over de toekomstvisie	☐	☐	☐	☐
B.	Het uitleggen van beslissingen die we in de gemeenteraad namen over de toekomstvisie aan mijn achterban	☐	☐	☐	☐

c. Draagvlak

16. Met welk rapportcijfer beoordeelt u het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030 (de uiteindelijke Toekomstvisie 'MijnBorne2030: Dynamische Dorpen')?

Rapportcijfer:.....

17. Met welk rapportcijfer beoordeelt u het proces van totstandkoming van MijnBorne2030 over het algemeen?

Rapportcijfer:.....

18. Hoeveel vertrouwen heeft u erin dat het project Mijn Borne 2030 ertoe bijdraagt dat in 2030 Borne een leefbare gemeente is waar mensen met plezier zullen wonen?

Zeer veel ☐	Veel ☐	Weinig ☐	Geen ☐
---------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

19. Loont de aanpak, zoals die in MijnBorne2030, in uw ogen ook voor andere gemeenten.

Zeker wel ☐	Waarschijnlijk wel ☐	Waarschijnlijk niet ☐	Zeker niet ☐
---------------------------------------	--	---	--

20. In hoeverre vindt u het een goed idee dat de burgers van Borne in een stemming konden meebeslissen over de toekomst van Borne?

Zeker goed idee ☐	Goed idee ☐	Slecht idee ☐	Zeer slecht idee ☐
---	---------------------------------------	---	--

21. Nu volgt een aantal stellingen, waarover we graag uw mening horen. Geef per stelling aan of u het zeer eens, eens, oneens of zeer oneens bent?		Ze	een	een	s	een	s
		Ze	een	een	s	een	s
A.	Andere gemeenten zouden burgers net als Borne deed moeten laten meebeslissen over de toekomst van hun gemeente.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B.	De scenario's waaruit gekozen kon worden waren niet erg realistisch.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C.	De vier scenario's waren voldoende verschillend en gaven de burger een echte keus.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D.	De vier scenario's weerspiegelden goed hoe verschillend er in Borne over de toekomst wordt gedacht.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E.	Minstens één van de vier scenario's was aantrekkelijk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
F.	In de scenario's kwamen de voor de toekomst van Borne echt belangrijke zaken voldoende aan de orde.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
G.	In Borne zouden we vaker op deze manier moeten kunnen meepraten en meebeslissen over belangrijke zaken die de inwoners aangaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22.	In het project MijnBorne2030 zijn verschillende scenario's opgesteld. Kunt u aangeven of u het met de onderstaande stellingen eens of oneens bent?	
	Eens	Oneens
De vier scenario's zijn reëel	☐	☐
De vier scenario's waren onderling verschillend	☐	☐
De vier scenario's weerspiegelen de verschillende opvattingen binnen de gemeenschap	☐	☐
De vier scenario's zijn aantrekkelijk	☐	☐
In de vier scenario's zijn de belangrijke issues voor de toekomst aan de orde gekomen.	☐	☐

d. Achtergrondkenmerken

23. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
☐ Vrouw

24. Wat is uw geboortejaar?

Mijn geboortejaar is

25. Sinds wanneer woont u in Borne?

Sinds

26. Hoeveel jaar bent u nu in totaal gemeenteraadslid?

Aantal jaren

27. Van welke fractie bent u lid?

- ☐ Borne-Nu
☐ CDA
☐ D66
☐ GB'90
☐ PVDA
☐ VVD

28. Bent u lid van een Bornse vereniging?

Ja/nee

29. Gaat u als lid van een Bornse vereniging ook wel eens naar vergaderingen van die vereniging, organiseert u dingen binnen die vereniging of zit u in een bestuur of commissie van zo'n vereniging?

Ja/nee

30. Bij welke maatschappelijke organisaties, die u in de vorige vraag heeft genoemd, bent u ook actief lid?

.....

31. Wat is de hoogste schoolopleiding die u heeft afgerond?

- ☐ *Basisonderwijs (lagere school)*
- ☐ *LBO (bijv. LTS, LEAO, huishoudschool)*
- ☐ *VMBO, MAVO (MULO)*
- ☐ *HAVO/VWO (HBS, MULO-B, Lyceum)*
- ☐ *MBO (bijv. MTS, MEAO, UTS)*
- ☐ *HBO (bijv. HTS, HEAO, Sociale Academie, PABO, HAS)*
- ☐ *Wetenschappelijk Onderwijs (Universiteit)*
- ☐ *Anders, namelijk...*

32. Wat voor type werkt deed u tijdens vorig jaar?

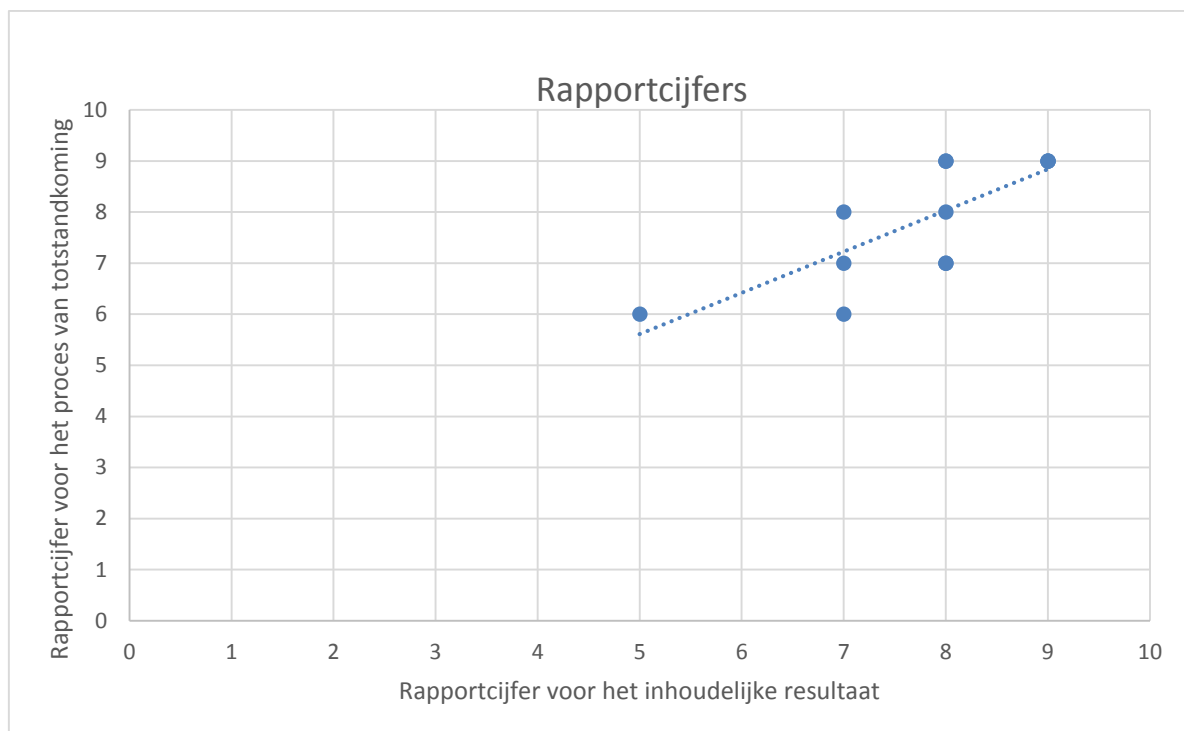
- ☐ *Zelfstandig ondernemer*
- ☐ *Werknemer in de publieke sector*
- ☐ *Werknemer in de private sector*
- ☐ *Werknemer in zowel de publieke als de private sector*
- ☐ *Werkloos/student/gepensioneerd*

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst. Hieronder kunt u opmerkingen maken naar aanleiding van de vragenlijst.

Bijlage 3: Uitgebreide statistische analyses

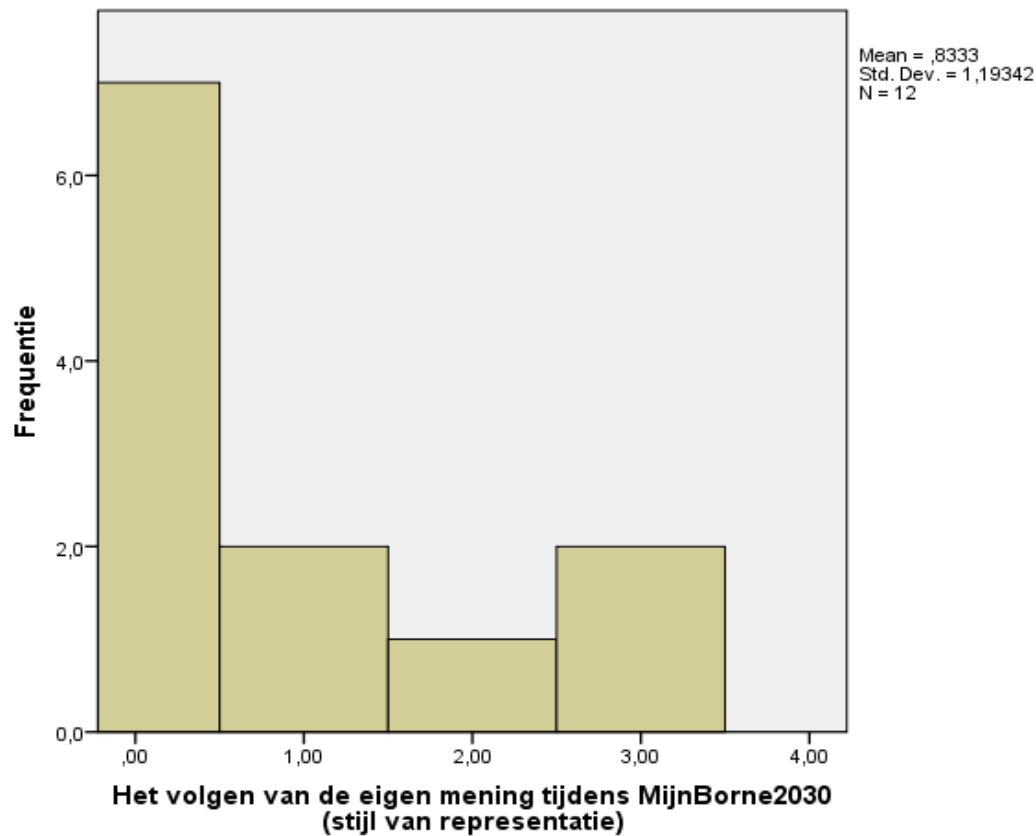
Bijlage 3.1 behorende bij deelvraag 4.1

In de onderstaande scatterplot staat een verdeling van de scores tussen het rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030 en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030. Een zwaarder aangezet rondje vertegenwoordigt een meting die vaker voorkomt. De scatterplot laat duidelijk zien dat er een relatie is tussen de rapportcijfers voor inhoudelijk resultaat en proces van totstandkoming. Daarnaast blijkt dat drie raadsleden 5 raadsleden voor proces van totstandkoming en inhoudelijk resultaat een gelijke beoordeling geven.

Bijlage 3.2 behorende bij deelvraag 4.2

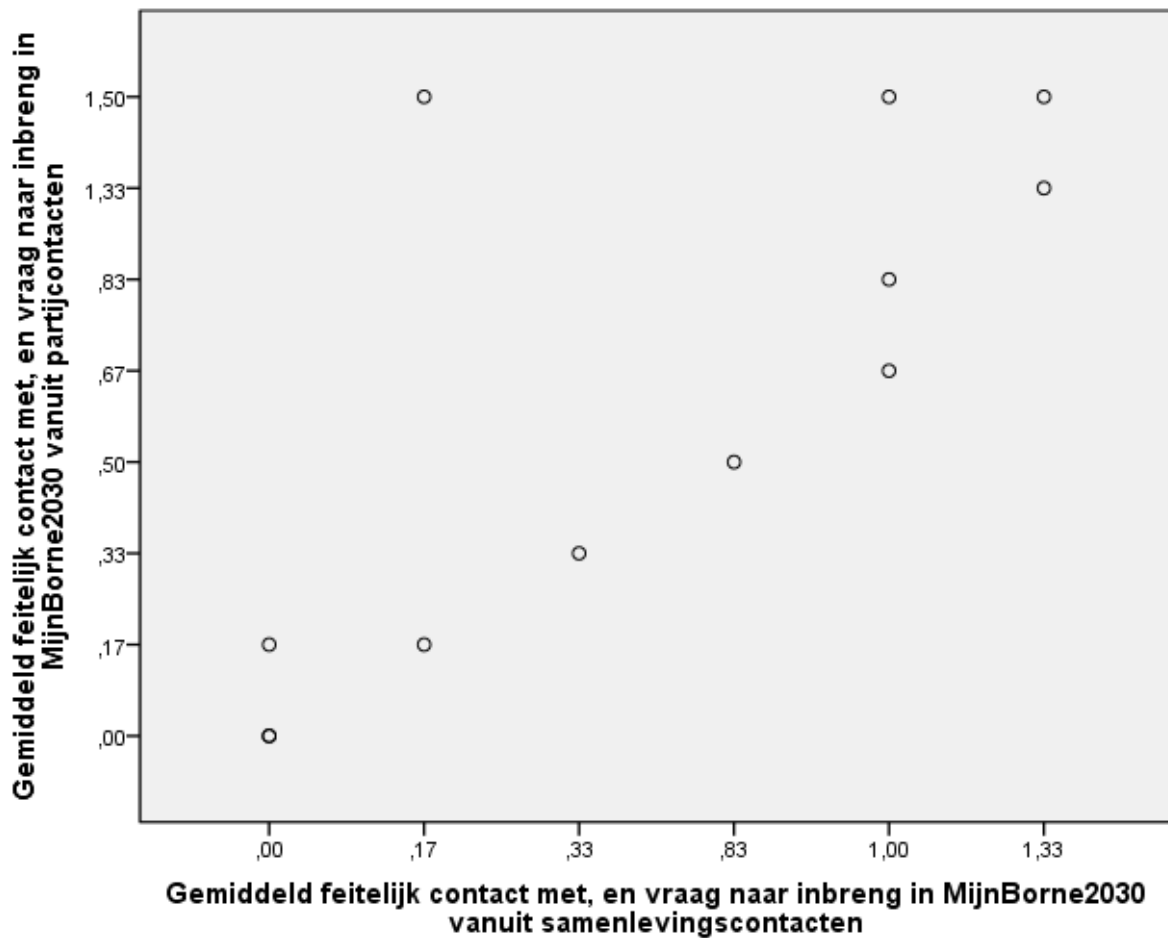
Spreidingsdiagram van de stijl van representatie van de raadsleden van Borne tijdens MijnBorne2030:

De bovenstaande figuur geeft de spreiding weer van de stijl van representatie. Een score van 0 geeft aan dat een raadslid te alle tijden zijn mening zou aanpassen aan een meerderheid. Zij worden in dit onderzoek getypeerd als delegates. Een score van 3 geeft aan dat een raadslid te alle tijden zijn eigen mening zou volgen; zij zijn in dit onderzoek getypeerd als trustees. Voor de scores 1 en 2 geldt dat de raadslid, afhankelijk van de situatie, zijn mening zou aanpassen of zijn eigen mening zou volgen. Voor hen geldt dat zij getypeerd worden als politico's. Door de onzorgvuldigheid in de formulering (zoals uitgelegd in paragraaf 4.3), en om de statistische tabellen voldoende vulling te geven, is er voor gekozen om de scores 1 en 2 toe te rekenen aan de trustees.

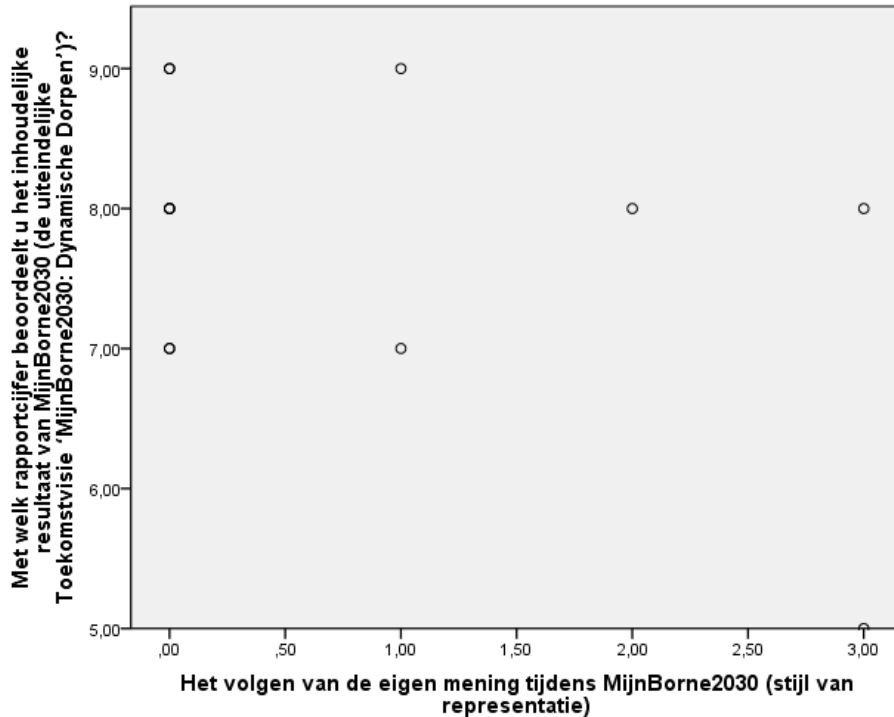
Bijlage 3.3 behorende bij deelvraag 4.3

In de onderstaande scatterplot staat een verdeling van de scores tussen het gemiddelde feitelijke contact met de samenlevingscontacten en het gemiddelde feitelijke contact met de partijcontacten tijdens MijnBorne2030. De scatterplot laat duidelijk zien dat de beoordelingen voor beide achterbangroepen van elkaar verschillen, maar ook dat er een redelijke correlatie tussen beide variabelen zitten.

Bijlage 3.4 Behorende bij deelvraag 4.4.1

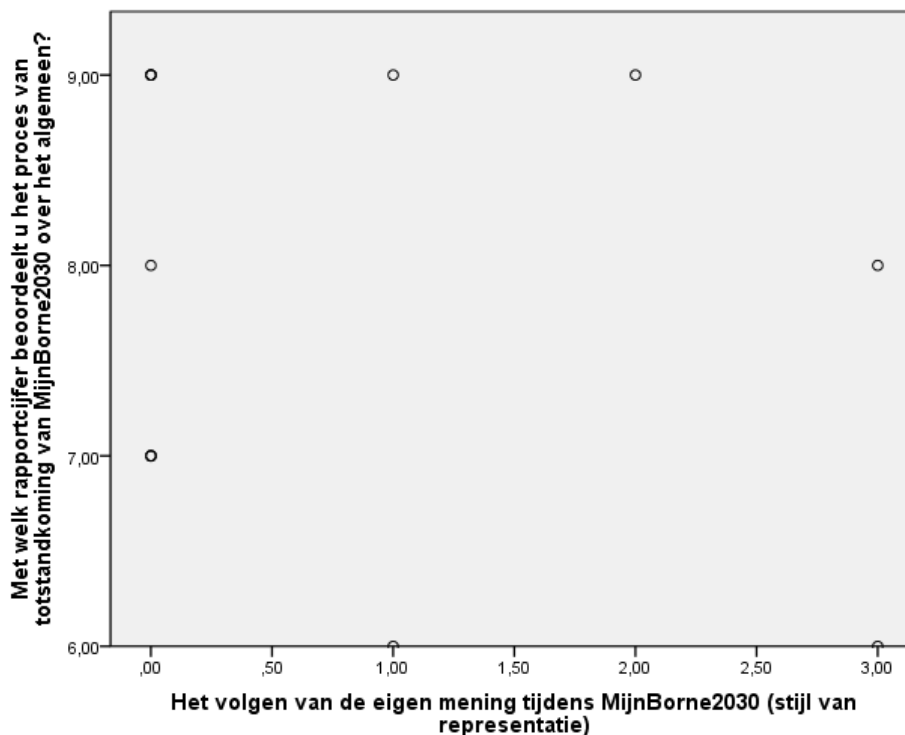
In de onderstaande scatterplot tussen de stijl van representatie en het rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030. Daarbij geldt dat de score 0 van stijl van representatie in dit onderzoek is geoperationaliseerd als delegate. Een score 3 is in dit onderzoek geoperationaliseerd als trustee. Verder vertegenwoordigt een zwaarder aangezette rondje een meting die vaker voorkomt.

Uit de bovenstaande scatterplot blijkt dat de scores voor delegates voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030 relatief sterk verschillen. Voor hen geldt dat alle scores tenminste een 7 zijn, maar dat de inhoud van MijnBorne2030 ook is beoordeeld met meerdere achten en negens. Voor trustees blijkt uit de scatterplot dat de laagste score wordt gegeven door een trustee; 1 trustee geeft de inhoud van MijnBorne2030 een onvoldoende. Van een outlier is echter geen sprake. Verder blijkt dat de scores voor trustees ook sterk verschillen, en blijkt uit de bovenstaande plot niet direct een samenhang tussen de opvatting over de stijl van representatie en het rapportcijfer voor de inhoud van MijnBorne2030.

Bijlage 3.5 Behorende bij deelvraag 4.4.1

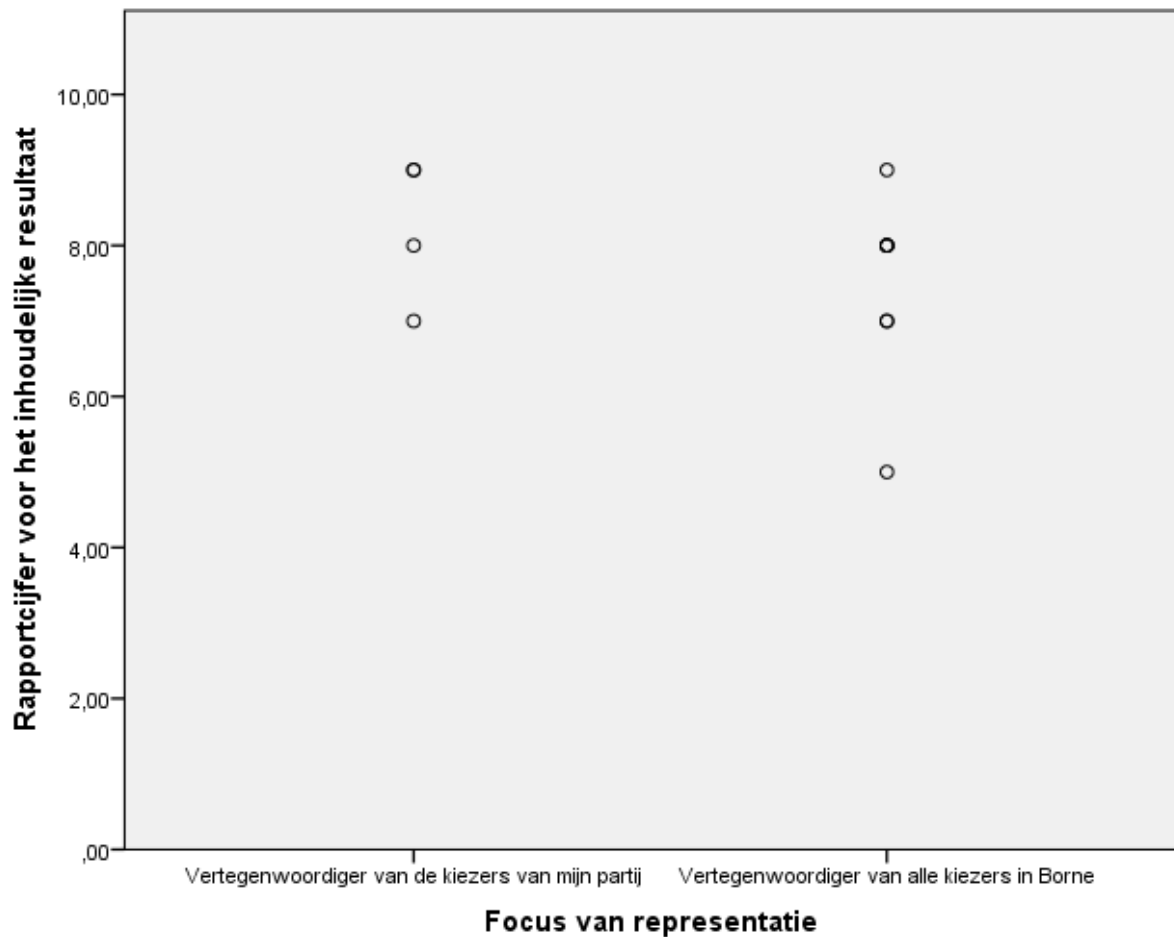
In de onderstaande scatterplot staat een verdeling van de scores tussen de stijl van representatie en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030. Daarbij geldt dat de score 0 van stijl van representatie in dit onderzoek is geoperationaliseerd als delegate. Een score 3 is in dit onderzoek geoperationaliseerd als trustee. Verder vertegenwoordigt een zwaarder aangezette rondje een meting die vaker voorkomt.

Uit de bovenstaande scatterplot blijkt dat de scores voor delegates voor het proces van totstandkoming relatief sterk verschillen. Voor hen geldt dat alle scores tenminste een 7 zijn, maar dat de inhoud van MijnBorne2030 ook is beoordeeld met een enkele acht en meerdere negens. Voor trustees blijkt uit de scatterplot dat er een is; 1 trustee geeft de inhoud van MijnBorne2030 een zes, de laagste waarneming in deze plot. Van een outlier is echter geen sprake. Verder blijkt dat de scores voor trustees relatief gelijk zijn, de trustees beoordelen het proces van MijnBorne2030 gemiddeld behoorlijk positief. Ten slotte blijkt uit de bovenstaande plot niet direct dat er een duidelijke samenhang is tussen de stijl van representatie en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming.

Bijlage 3.6 behorende bij deelvraag 4.4.2

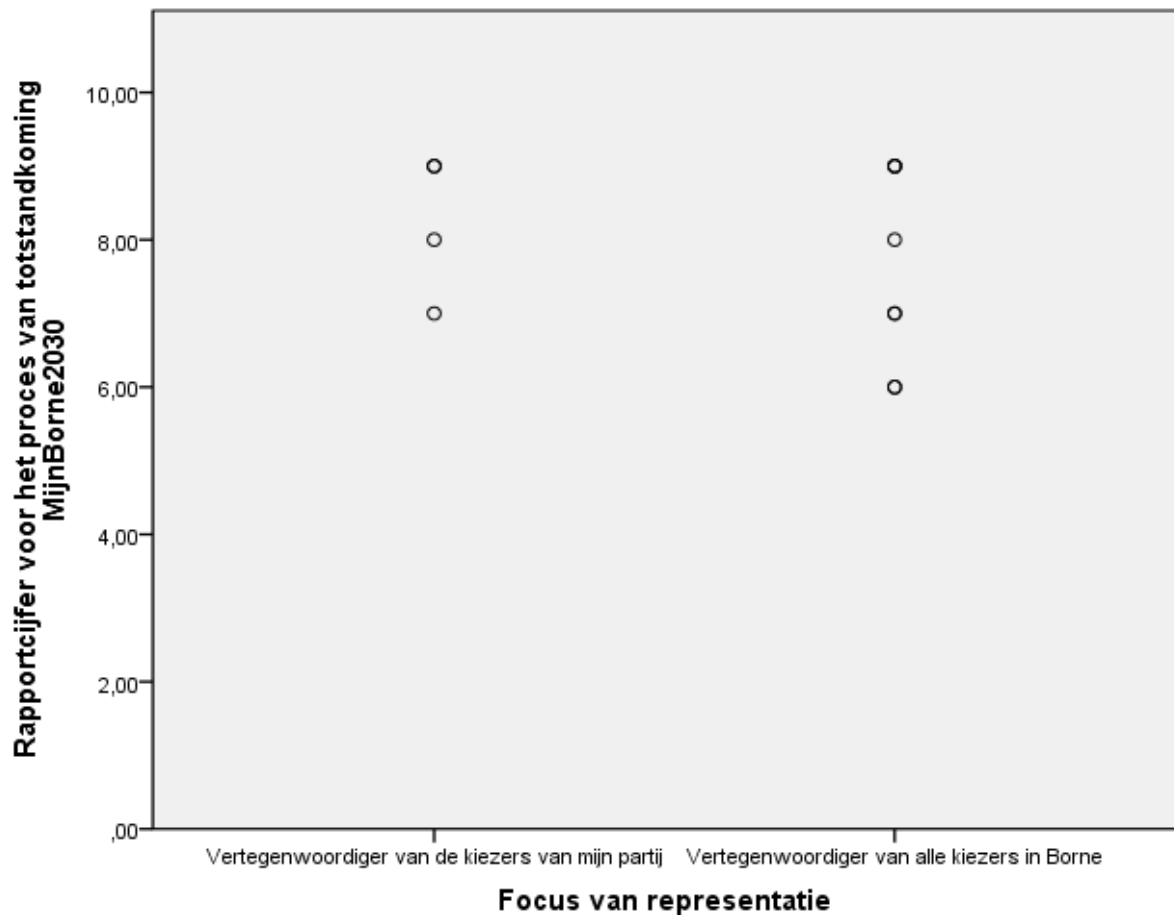
In de onderstaande scatterplot staat een verdeling van de scores tussen de focus van representatie en het rapportcijfer voor het inhoudelijke resultaat van MijnBorne2030. Een zwaarder aangezet rondje vertegenwoordigt een meting die vaker voorkomt.

Uit de bovenstaande plot blijkt dat de cijfers van alle kiezers van Borne meer verspreid is dan de vertegenwoordigers van de kiezers van de partij. Verder blijkt dat de scatterplot geen outliers toont.

Bijlage 3.7 Behorende bij deelvraag 4.4.2

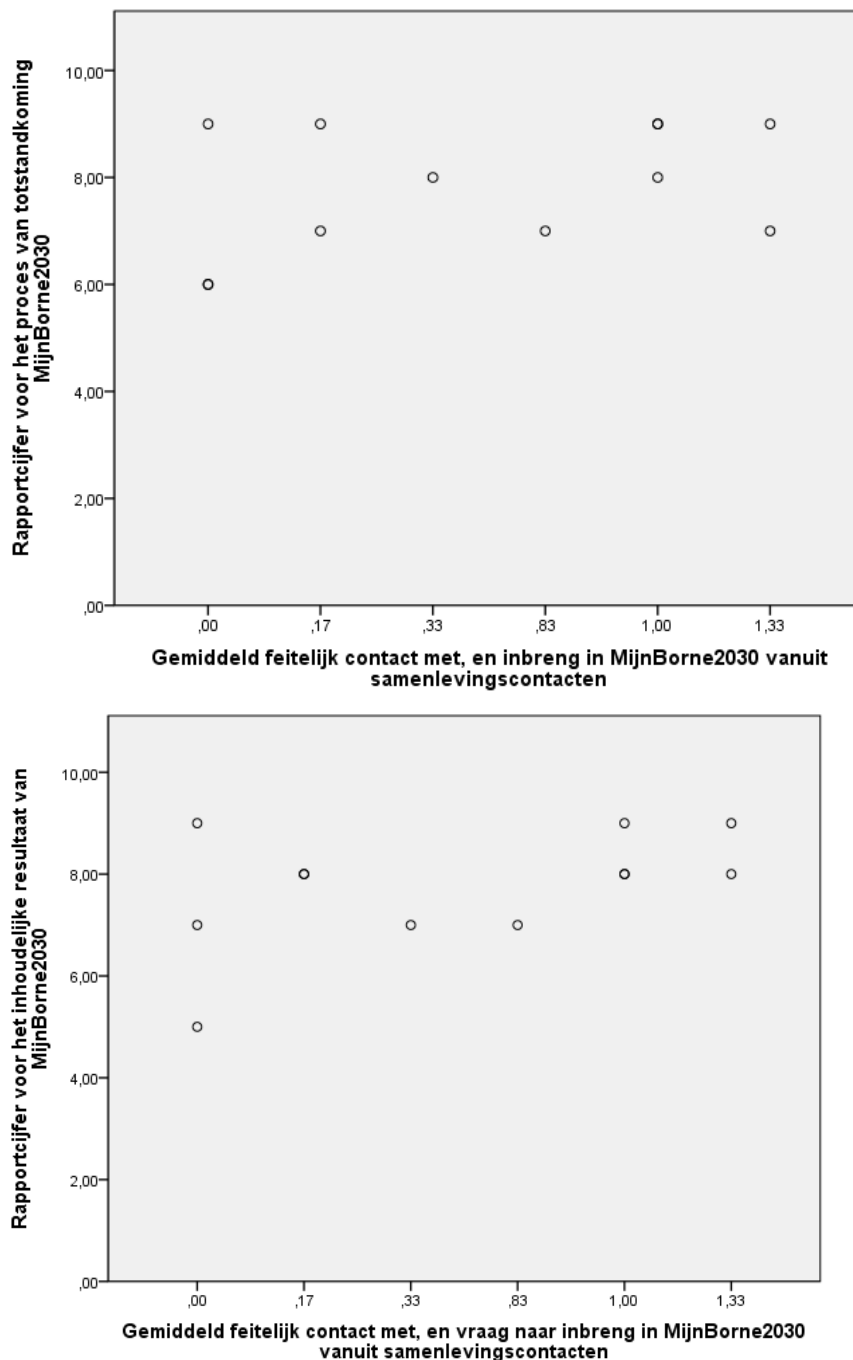
In de onderstaande scatterplot staat een verdeling van de scores tussen de focus van representatie en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030. Een zwaarder aangezet rondje vertegenwoordigt een meting die vaker voorkomt.

Uit de bovenstaande plot blijkt dat de cijfers van alle kiezers van Borne meer verspreid is dan de vertegenwoordigers van de kiezers van de partij, maar dat in vergelijking met de scatterplot in bijlage 3.6 de spreiding minder groot is. Verder blijkt dat de scatterplot geen outliers toont.

Bijlage 3.8 behorende bij deelvraag 4.4.3

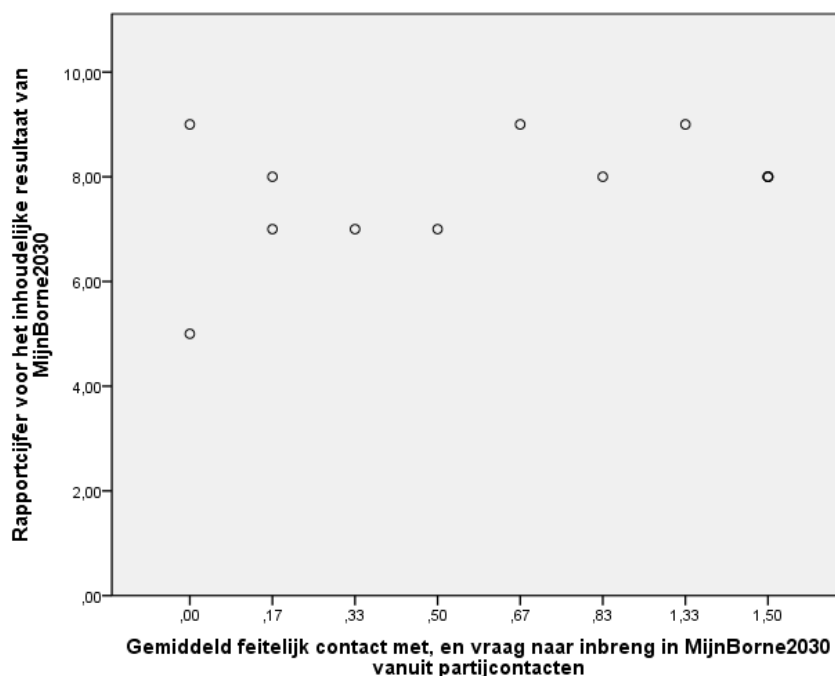
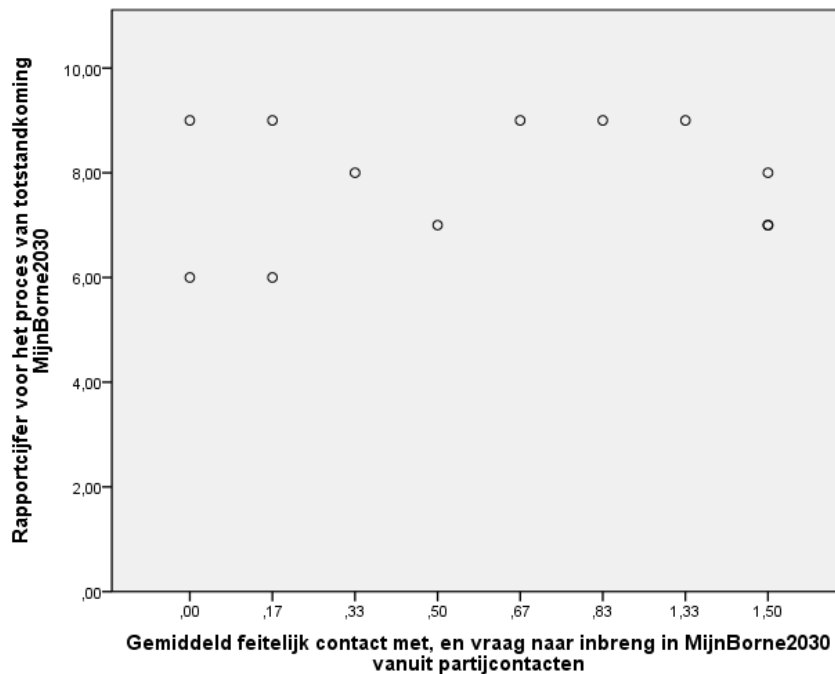
In de onderstaande scatterplots staat een verdeling van de scores tussen de feitelijke communicatie met de samenlevingscontacten en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming en de inhoud van de toekomstvisie van MijnBorne2030. Een zwaarder aangezet rondje vertegenwoordigt een meting die vaker voorkomt.

De bovenstaande plots laten geen duidelijke lijn correlatie tussen beide variabelen zien. Tegelijkertijd zijn er ook geen outliers zichtbaar, waardoor de correlatie uitkomst als voldoende betrouwbaar kan worden beschouwd.

Bijlage 3.9 behorende bij deelvraag 4.4.3

In de onderstaande scatterplot staat een verdeling van de scores tussen de feitelijke communicatie met de partijcontacten en het rapportcijfer voor het proces van totstandkoming van MijnBorne2030. Een zwaarder aangezet rondje vertegenwoordigt een meting die vaker voorkomt.

De bovenstaande plots laten geen duidelijke lijn correlatie tussen beide variabelen zien. Tegelijkertijd zijn er ook geen outliers zichtbaar, waardoor de correlatie uitkomst als voldoende betrouwbaar kan worden beschouwd.

Bijlage 3.10 behorende bij deelvraag 4.4.3

Als indicatie voor de indirecte relatie, worden in de onderstaande tabel de scores weergegeven van het gemiddelde feitelijke contact tijdens MijnBorne2030, afgezet naar de focus van representatie. Hoewel deze relatie niet direct bijdraagt aan de beantwoording van de deelvraag, draagt deze tabel bij aan een compleet beeld van de indirecte relatie tussen de focus van representatie en de acceptatie van het project MijnBorne2030. De scores in de tabel variëren van een schaal 0 tot 3. Daarbij geeft een score van 0 aan dat “de frequentie was minder vaak dan eens per maand”, en de score 3 een “wekelijks” contact.

	Focus van representatie	N	Gemiddelde	Standaardafwijking
Gemiddeld feitelijke contact met en vragen naar inbreng in MijnBorne2030 vanuit de samenlevingscontacten	Partijbelang	4	0,96	0,55
	Lokaal belang	8	0,58	0,63
Gemiddeld feitelijke contact met, en vragen naar inbreng in MijnBorne2030 vanuit de partijcontacten	Partijbelang	4	0,71	0,55
	Lokaal belang	8	0,54	0,55

Feitelijk contact en inbreng MijnBorne2030 vanuit de partijcontacten en vanuit de samenlevingscontacten.

Uit de tabel blijkt dat de vertegenwoordigers van het partijbelang meer contact hebben gehad met focusgroepen dan vertegenwoordigers van het lokaal belang; dit geldt voor zowel de contacten vanuit de samenlevingscontacten, als vanuit de partijcontacten. Het contact van vertegenwoordigers van het partijbelang vanuit de partijcontacten is daarbij iets frequenter dan het contact vanuit de samenlevingscontacten. Voor vertegenwoordigers van het lokaal belang geldt dat er nagenoeg geen verschil zit tussen de frequentie van het contact met samenlevings- en de partijcontacten. Het tweede dat opvalt, is dat de frequentie van het contact laag is; voor zowel het ‘lokaal belang’ als ‘het partijbelang’ geldt dat de gemiddelde scores voor de frequentie tussen “minder vaak dan eens per maand” en “eens per maand” ligt.